

Meckauskas T. 12-15-95
3435 171st St.
Lansing IL 60438

Lietuvos
nacionalinė
M. Mažvydo
biblioteka

DIRVA

SECOND CLASS USPS 157-580

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44119
VOL. LXXX MARCH - KOVO 9, 1995 Nr. 9

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRASTIS

PRIEŠ PENKERIUS METUS LIETUVOS RESPUBLIKOS AUKŠČIAUSIOJI TARYBA PASKELBĖ ATSTATANTI LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĘ

1990 m.
KOVO 11

Amerikos Lietuvių kongreso Lietuvai dovanoto Laisvės Varpo skambesys, "...KAD LAISVĖS NEVERTAS, KAS NEGINA JOS" prikėlė Lietuvą naujam atgimimui.
1990 m. kovo 11 d. Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba paskelbė Nepriklausomybės atstatymo aktą

LIETUVOS RESPUBLIKOS AUKŠČIAUSIOS TARYBOS A K T A S

DĖL LIETUVOS NEPRIKLAUSOMOS VALSTYBĖS ATSTATYMO

Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba, reikšdama Tautos valią, nutaria ir iškilmingai skelbia, kad yra atstatomas 1940 metais svetimos jėgos panaikintas Lietuvos valstybės suvereniųjų galių vykdymas, ir nuo šiol Lietuva vėl yra nepriklausoma valstybė.

Lietuvos Tarybos 1918 m. vasario 16 d. Nepriklausomybės aktas ir 1920 m. gegužės 15 d. Steigiamojo Seimo rezoliucija dėl atstatytos Lietuvos demokratinės valstybės niekada nebuvo nušalę teisinių galios ir yra Lietuvos valstybės konstitucinis pamatas.

Lietuvos valstybės teritorija yra vientisa ir nedaloma, joje neveikia jokios kitos valstybės konstitucija.

Lietuvos valstybė pabrėžia savo ištikimybę visuotinai pripažintiems tarptautinėms teisės principams, pripažįsta sienų neliečiamumą, kaip jis suformuluotas 1975 metų Europos saugumo ir bendradarbiavimo pasitarimo Helsinkyje Baigiamajame akte, garantuoja žmogaus, piliečio ir tautinių bendrijų teises.

Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba, kaip suvereniųjų galių reikėja, šiuo pradeda realizuoti visą valstybės suverenitetą.

L. Sabutis
Lietuvos Respublikos
Aukščiausios Tarybos
Sekretorius

V. Landsbergis
Lietuvos Respublikos
Aukščiausios Tarybos
Pirmininkas

Vilnius, 1990 m. kovo 11 d.
Priimta 22:45 Lietuvos laiku

IŠLIKOME IR BŪSIME

(Iš V. Landsbergio pranešimo Aukščiausiosios
Tarybos posėdyje 1990 m. kovo 12 d.)

Gerbiamieji Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos deputatai! Sveikinu jus, susirinkusius pirmą naujos dienos, naujos epochos Lietuvos istorijoje rytą. Tikslingiausiai visi turime pilnas krūtines jausmų ir pilnas galvas įvairios informacijos apie tai, kas vyksta šiuo metu Lietuvoje ir aplink ją. Ta informacija ne visada tiksli. Kai ką, kaip yra reaguojama, ko laukiama ir ko tikimasi, čia pasakysime. Bet prieš pradėdamas kalbėti apie tai, kur esame, kaip šiandieną gyvename ir ką turime daryti, aš noriu pakviesti jus prisiminti visus tuos žmones, kurie tikėjosi, laukė, kovojo, kentėjo ir nesulaukė šitos dienos. Pagerbkime jų atminimą.

Aš noriu taip pat ir savo, ir Prezidiumo, ir jūsų visų vardu padėkoti visiems žmonėms Lietuvoje ir atsidūrusiems kitur, tiems, kurie savo

darbo ištverme, savo gyvenimo auka ir indėliu prisidėjo, kad Lietuva sulaukė šių dienų – apnaikinta, bet ne visai sunaikinta, prisilęta ir suvargusi; bet nepalaužta, kad Lietuvoje, nors ir visai jai trukdant ir laužant jos galių, jos darbštumo, jos talento atsiskleidimą, neužgeso žmonių darbo ir kūrybos troškimas ir valia. Lietuvoje buvo išsaugota ir puoselėjama tautinė kultūra, nors buvo grėsmė jai visai išnykti. Buvo pasiekta tam tikros sėkmės, tam tikro ūkinio ir žmonių gyvenimo lygio, kuris negalėjo nieko džiuginti iš esmės, bet vis dėlto dažnai buvo geresnis, pakenčiamesnis negu kitur didžiosios Rytų imperijos tvarkomose žemėse. Tai vi-

sų Lietuvos žmonių nuopelnas, kad mes išlikome ir galėjome ateiti į šią dieną. Tai nuopelnas ir darbas taip pat tų, kurie atsidūrė kitur, kurie gyveno ir tebegyvena ne Lietuvoje, bet kurių širdyse degė Lietuvos meilės liepsnelė ir kurie pagal išgales prisidėjo, kad Lietuvos vardas ir teisė nebūtų pamiršti dalykai. Be visų Lietuvos darbininkų, aš noriu padėkoti ir politinio darbo darbininkams – ir Lietuvoje, ir kitur, ir pirmiausia tiems, kurie yra čia, kuriems dažnai buvo nelengva priimti ir sušvelninti smūgius, kad Lietuva nepatirtų viso jų skaudumo. Tuo aš noriu padėkoti ir buvusiai Respublikos vadovybei ir dar kartą išreikšti viltį, kad mes kon-

struktyviai bendradarbiausime. Ypač noriu padėkoti gerbiamam Algirdui Brazauskui. Ne visi žino, ir aš, be abejo, ne viską žinau. Vien iš kai kurių asmeninių anksčiau pokalbių žinau, ką tekdavo jam patirti mūsų spaudžiamam, o susiduriančiam su daug brutalesne jėga. Ačiū!..

...Mes dar tik pradėdami gauti atsiliepimus ir kitą informaciją, kaip sutinkami vakar mūsų priimti nutarimai. O padarėme tai, ką reikėjo padaryti, nes to norėjo Lietuvos žmonės – mūsų rinkėjai. Lietuvoje daug džiaugsmo. Suprantama, kad rūpestio, apie kurį taip pat žinome, šiandien irgi yra. Tikslingiausiai vyrauja džiaugsmo ir vilties nuotaikos. Norėtusi, kad džiaugsmas ir viltis kartu su rūpesčiu pavirstų pasiryžimu ir darbštumo nusiteikimu, nes visiems iki šiol reikėjo ir juoba ateityje reikės

daug ir kantriai dirbti, nesitinkint visose srityse labai gerų ir labai greitai pasiekiamų rezultatų, galbūt susitaikant ir iš anksto žinant, jog teks patirti ir sunkumų, ir negandų. Tačiau mes turime didžiausią dalyką, kas įkvepia žmogų – turime viltį ir turime ateitį. Suprantama, kad Lietuvoje yra, gali reikštis ir tam tikro nepasitenkinimo tuo, ką turėjome padaryti, galbūt nusivylimo, baimės ar abejojimo. Visa tai irgi yra mūsų gyvenimo dalis, tikrovė, kuri neturi nieko iš mūsų stebinti...

...Tai yra mūsų darbo pradžia. Gera pradžia, sako, jau pusė darbo, nors pernelyg optimistiška būtų manyti, kad pusė darbo jau padaryta. Čia tik salygiškas liaudies posakio taikymas. Bet gera pradžia tikrai padaryta, ir Lietuvos padėtis jau kita. Dabar mums svarbu pateisinti tai, ką pradėjome.

Girdėta iš Vilniaus

• LIETUVOS PREZIDENTAS LANKOSI IZRAELYJE.

Antradienio rytą iš Vilniaus pakilęs specialus "Lietuvos avialinijų" lėktuvas po keturių valandų skrydžio nusileido Tel Avive. Juo į Jeruzalę su oficialiu trijų dienų vizitu atvyko Lietuvos Prezidentas Algirdas Brazauskas.

Prezidentą lydi jo dukra Audronė Usonienė. Kartu su Algirdu Brazausku išvyko oficiali delegacija, kurioje yra Užsienio reikalų ministras Povilas Gylys, Sveikatos apsaugos ministras Antanas Vinkus, Seimo kancleris Neris Germanas, Seimo nariai Gediminas Kirkilas ir Emanuelis Zingeris, Prezidento patarėjas užsienio politikai ambasadorius Justas Paleckis, kiti oficialūs asmenys bei 30 verslininkų grupė.

Lietuvos Prezidento vizito programoje – susitikimai su Izraelio Prezidentu, Ministru Pirmininku, Kneseto Pirmininku, kitais oficialiais pareigūnais bei verslininkais, žymių istorinių vietų lankymas.

Antradienio vakarą Izraelio sostinėje Jeruzalėje Respublikos Prezidentas A. Brazauskas ištare žodžius, kurių labai laukė Izraelis ir kurie, tikriausiai, turės didelę įtaką tolesniems Lietuvos ir Izraelio santykiams. Vakarieneje, kurią Lietuvos Prezidento garbei surengė Izraelio Prezidentas, A. Brazauskas pasakė:

Tariu atgailos ir atsiprašymo žodžius už tuos lietuvių, kurie dalyvavo savo bendrapiliečių žydų žudynėse. Tai bendra nelaimė, kad Lietuvoje buvo beveik ištisai sunaikintas savitas, susiklostęs per šimtmečius žydų bendruomenės pasaulis. Užtikrinu Jus, kad dabartinė valdžia ir didelė dauguma šalies gyventojų apgailestauja ir užjaučia tas aukas, jų šeimas, brutaliai išžudytas tuo nežmonišku nacių okupacijos Lietuvoje laikotarpiu.

Mes imamės visiškos atsakomybės, – pabrėžė A. Brazauskas, – už žudynių dalyvių teisminį persekiojimą. Jis pasakė, kad bus siekiama užkirsti kelią istorinės tiesos iškraipymams. Tai būtina suvokti ir apmąstyti, kad būtų galima kuo greičiau įžengti į konstruktyvų gyvų santykių laikotarpį.

• **PREZIDENTAS PRIĖMĖ ŽYDŲ RELIGINĖS BENDRUOMENĖS VADOVUS.** Respublikos Prezidentas Algirdas Brazauskas vasario 23 dieną, likus kelioms dienoms iki vizito į Izraelį pradžios, priėmė Tarptautinės žydų religinės organizacijos "Chabad-Lubavitch" Lietuvos bendruomenės pirmininką Vladimira Šermaną, vyriausiąjį rabiną Šolomą Ber Krinskį ir rabiną Mendelą Feldmaną.

Svečiai papasakojo, kad bendruomenė turi Vilniuje savo šeštadieninę mokyklą, organizuoja vasaros stovyklas jauniui, rūpinasi savo narių religiniu ir kultūriniu auklėjimu. Pokalbyje su Prezidentu buvo keliamas bendruomenės registravimo klausimas. A. Brazauskas atsakė, kad dėl to neturėtų kilti problemų. Jis priminė, kad šiuo metu baigiama ruošti tvarka, pagal kurią bus registruojamos religinės bendruomenės, jos bus privalu laikytis visoms tokioms organizacijoms.

• **LIETUVOS IR RUSIJOS DERYBOS MASKVOJE.** Rusijos vyriausybės rūmuose vasario 24 dieną vyko Lietuvos Respublikos delegacijos, kuriai vadovavo Ministras Pirmininkas Adolfas Šleževičius, derybos su Rusijos Federacijos delegacija, vadovaujama Ministro Pirmininko Viktoro Černomirdino.

Prieš derybas įvyko asmeninis šalių Vyriausybės vadovų susitikimas, kuriame, kaip atrodo, ir buvo išspręsta dauguma kebliausių klausimų. Derybose kalbėta apie galimą "Lukoil" dalyvavimą Būtingės terminalo statyboje, aptartos šios organizacijos galimybės pirkti Mažeikių naftos perdirbimo įmonės akcijas. Be ekonominių, buvo aptartos ir rusakalbių Lietuvos piliečių, lietuvių bendruomenių Rusijoje problemos. Aptarti diplomatiniai atstovų bei kiti svarbiausieji abiejų šalių bendradarbiavimo klausimai.

Po derybų pasirašyti tarpvalstybiniai dokumentai: Susitarimas dėl muitinių tarnybų bendradarbiavimo ir tarpusavio pagalbos, Susitarimas dėl valstybinės sienos perėjimo punktų bei Laikinas susitarimas dėl piliečių tarpusavio kelionių.

• **SEIMO PIRMININKAS SEMSIS PATIRTIES JUNGTI-NĖJE KARALYSTĖJE.** Susipažinti su Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės Parlamento darbu bei pasidalinti patirtimi su savo kolegomis sekmadienį į šią šalį išvyksta Seimo Pirmininkas Česlovas Juršėnas.

Bendruomenių rūmų spikerės Betty Boothroyd kvietimu surengto keturių dienų vizito metu Č. Juršėnas stebės Vyriausybės valandą, kurioje savo paklausimus Ministrui Pirmininkui John Major pateikia Vyriausybės nariai, bei susitiks su Valstybės ministru užsienio bei sandraugos reikalams Douglas Hogg. Seimo Pirmininkas taip pat lankysis Bendruomenių rūmuose, susitiks su Konservatorių ir Leiboristų partijų atstovais, susipažins su Oksfordo universiteto darbu.

• **TRYŠ NAUJI AMBASADORIAI.** Pirmadienį Seimo užsienio reikalų komitete buvo pritarta trims Užsienio reikalų ministro Povilo Gylio pristatytoms ambasadorių kandidatūroms.

Buvęs Sveikatos apsaugos ministras Jurgis Brėdikis pasiūlytas Lietuvos Respublikos nepaprastojo ir įgaliotojo ambasadoriaus Čekijoje pareigoms, o mūsų šalies ambasadoriui Ukrainoje Romualdui Ramoškai pasiūlyta atstovauti

Piktos fašistinės Rusijos grupės

Užsienio korespondentai Maskvoje įsitikinę, kad prezidentas Jelcinas turės pasitraukti, nesulaukęs savo kadencijos pabaigos. Šalia įvairių ekonominių nepasisekimų, įvykiai Čėčėnijoje sukėlė įtarimą, jog Jelcinas jau dabar nebevaldo, o tik perskaito savo artimiausių prezidentūros patarėjų ir sargybinių pakišamus pasirašyti raštus. Jų vyriausias esąs Aleksander Koržakov, niekeno nerinktas Jelcino patikėtinis.

Rusijoje vis auga fašistinių, rusų šovinistų, ar kaip buvusioji bolševikų propaganda būtų sakiusi, "buržuazinių nacionalistų" partijų skaičius. Rusai netekę savo išnaudojamos imperijos, pradeda vis daugiau nekęsti savo buvusių "mažųjų brolių".

Lietuvą ir Moldovoję. Komiteto posėdyje pritarta, kad Juozas Ašembergas užimtų Lietuvos ambasadoriaus Kazachstane pareigas.

• **DERYBOS DĖL ASOCIJUOTOS NARYSTĖS ES: PABAIGA JAU NETOLI.** Pirmadienį Briuselyje vykusiose derybose iš esmės suderinta Lietuvos ir Europos Sąjungos sutartis dėl asocijuotos narystės.

Lietuvos delegacijos vadovas, Užsienio reikalų ministerijos sekretorius Albinas Januška po derybų teigė, kad priimtas Lietuvos pasiūlymas dėl pereinamojo laikotarpio iki 1999 metų, per kurį mūsų šalies įstatymai turės būti priderinti prie Europos Sąjungos standartų. Tačiau derybose liko neišspręsta, kaip bus suformuluoti sutarties punktai, kuriuose kalbama apie žemės nuosavybę ir užsienio kapitalo investavimą Lietuvoje. Šiuos nesutarimus tikimasi pašalinti artimiausiu metu.

Balandį asocijuotos narystės sutartis turėtų būti parafuota, o gegužės arba birželio mėnesiais Baltijos valstybių vadovai su ES atstovais jau galėtų ją pasirašyti.

• **STIPRĖS BALTIJOS ŠALIŲ KARINIS BENDRADARBIAVIMAS.** Lietuvos, Latvijos ir Estijos krašto apsaugos ir gynybos ministrai Linas Linkevičius, Janis Arveds Trapans bei Enn Tupp pirmadienį Vilniuje pasirašė Susitarimą dėl bendradarbiavimo gynybos ir karinių santykių srityje.

Tai nėra karinė trijų Baltijos valstybių sutartis, akcentavo L. Linkevičius. Į klausimą, ar numatyta pasirašyti politinę bendros Lietuvos, Latvijos ir Estijos gynybos sutartį, kuri užtikrintų ginkluotą kitų dviejų šalių pagalbą užpultai valstybei, Krašto apsaugos ministras atsakė, kad tai esą valstybės vadovų, o ne jo prerogatyva. "Ministrų pasirašytas susitarimas tik gilina šalių integraciją", aiškino jis. Šiems Lietuvos krašto apsaugos ministro žodžiams pritarė ir Estijos bei Latvijos kolegos.

Septyniolikos punktų sutartyje pažymėta, kad Lietuva, Latvija ir Estija bendradarbiaus užtikrinant saugumą Baltijos regione ir gretimuose rajonuose, keisis ministerijų patirtimi, ginkluotųjų pajėgų komplektavimo ir rengimo srityse. Kartu trys Baltijos šalys ieškos greitesnį integracijos į Europos karines bei politines sąjungas kelių. Sutartyje numatyta bendradarbiauti kuriant šalių oro erdvės kontrolės bei specialaus ryšio sistemas. Dokumente taip pat numatytos bendros pastangos kurti ir formuojant Baltijos šalių taikos palaikymo batalioną BALTBAT, rengiant jo mokymo centrus. Be to, sutartyje numatyta karinių pajėgų ginkluotės bei technikos standartizacija.

• **EUROPOS SĄJUNGOS KOMISIJOS NARIO VIZITAS.** Vasario 23 dieną į Lietuvą su oficialiu dviejų dienų vizitu atvykęs Europos Sąjungos komisijos narys Hans van den Broek susitiko su Respublikos Prezidentu Algirdu Brazausku. Pokalbyje aptarta Europos Sąjungos ir Lietuvos derybų dėl asocijuotos sutarties eiga, paliesti kai kurie kiti tarptautinės politikos klausimai.

Lietuvai artėti prie Europos Sąjungos padeda ir tai, kad ji vis labiau dalyvauja regioniniame bendradarbiavime, siekia turėti gerus santykius su Rusija, sakė Hans van den Broek. Kartu pabrėžė, kad įvykiai Čėčėnijoje iššaukė reakciją Briuselyje, tačiau Europos sąjunga, kaip ir anksčiau, suinteresuota reformų taša Rusijoje. Svečiai mano, kad Europos sutartis su Lietuva galėtų būti pasirašyta jau pirmajame šių metų pusmetyje.

Panašūs klausimai buvo aptariami ir Hans van den Broek susitikime su Lietuvos Užsienio reikalų ministru Povilu Gyliu.

Iš visur apie viską

Rašo Algirdas Pužauskas

Ir spaudoje ir naujųjų partijų vadeivų kalbose vis dažniau puolami kitataučiai. Visas pasaulis esąs prieš Rusiją. Ypač Vakarai, visokie Tautos korpusai, Tarptautinis sionizmas, Vatikanas, New Yorko bankininkai ir t.t., – visas pasaulis bandąs Rusiją išnaudoti, apiplėšti, pasisavinti jos žemės turtus ir palikti ją silpną ir beginklę. Kai kurie stebėtojai mano, jog istorija kartojasi. Praėjusiam šimtmečiui rusų šovinizmas buvo išsivystęs į "juodašimčių" grupuotes, susijungusias į "Rusijos uniją".

Šiuo metu Rusijoje esama apie 70 naujų politinių organizacijų, kurios auga na-

rių skaičiumi ir politine įtaka. Seniausia yra dar 1896 m. įsteigta "Pamiat". Grupės vadovas Dmitrij Vasiljev yra žinomas monarchistas, raginąs atgaivinti buvusių carų valdžią. Jos diktatūroje Rusija tapo galinga ir soti. Monarchas pasakytų tautai, kaip reikia žmoniškai gyventi, kalba Vasiljev. Tautai reikėtų klausyti ir Rusijos stačiatikių bažnyčios vadovybės. Rusijai tai vienintelė tinkama valdžios forma, pasakė "Pamiat" vadovas korespondentams. Pabaigoje jis tačiau neiškentė nepabrėžęs, kad dabartiniam "beprotnamyje", kuriame rusai priversti gyventi, visi, kurie yra valdžioje arba yra žydai arba jų žmonos žydės.

Šitoks pasimatymas su užsienio korespondentais nesustiprino "Pamiat" politinio svorio, tik pabrėžė rusų šovinistinių grupuočių labai piktą antisemitizmą. Vasiljev priėmė reporterius, sėdėdamas į sostą panašioje kėdėje, po caro Nikalojaus II portretu. Aplink jį stovėjo jauni vyrai, pasipuošę caro laikų kariškių uniformomis.

Dar įdomesnis rusas nacionalistas yra Aleksandras Barkašov, Tautinės Rusų Vienybės steigėjas ir vadovas. Tiesa, vadu jis nesivadina, o tik "vyriausiu kompanijonu". Vienybė įsteigta 1991 m. Nariai, ar vadinami "soratniki", įstodami turi prisiekti "ginti Rusiją nuo išorės ar vidaus priešų iki paskutinio atodūso". Vienybė turinti vien Maskvoje apie 5,000 "kompanijonų".

Barkašov anksčiau priklaušė "Pamiat" partijai, tačiau net ir jai jis pasirodė per daug antisemitiškas. Barkašovo jaunystė ir mokslas labai panašūs į Adolfo Hitlerio jaunystę. Kariuomenėje jis pasiekė grandinio laipsnį, buvo elektrikas, dabar sulaukęs 41 metų, Barkašov nutarė "išgelbėti" Rusiją. Jis pasakojo korespondentams, kad II Pasaulinis karas buvo suorganizuotas: žydų, masonų ir Vatikano. Buvo norėta įvaryti pleišta tarp dviejų grynakraujų tautų, – tarp slavų ir vokiečių. Toliau Barkašov plačiai kartoją vokiečių nacių seną propagandą apie Rusijos komunistų revoliuciją. Jis pabrėžė, jog svarbiausi Lenino ramsčiai ir aktyvistai buvo: Kamenev (Rosenfeld), Zinovjev (Apfelbaum) ir Trockis (Bronstein). Bolševikų revoliucija, sako Barkašov, buvo finansuojama New Yorko žydų bankininkų. Jis pabrėžė, jog visoje Europoje

(Nukelta į 9 psl.)

ELTA (G.M.) –000–

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119-0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
EDITOR: DR. ANICETAS BUNDONIS

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-1091Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing
offices. • Published Weekly except: 4th of July, Labor Day & Christmas by
American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription per
year \$30.00 • Single copy 65 cents.Prenumerata metams \$30.00, pusel metų \$17.00 • Atskiro numerio kaina
65 centų • Straipsniai pasirašyti pavardėmis, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai
išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik
autoriams prašant – Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

DIENA, KURI NUSTEBINO PASAULĮ

Juozas Žygas

Kovo 11 d. (1990 m.) Lietuvai paskelbus apie Nepriklausomybės atstatymą, pasaulis buvo ne tik nustebintas, bet net apstulbintas, kadangi tokio reiškinio net įsivaizduoti negalėjo – vos trijų milijonų tauta, Rusijos milžinui drįso pasipriešinti. Tad beveik viso pasaulio spaudoje, Landsbergis, kuris visą išsilaisvinimo judėjimą arba Sąjūdį simbolizavo, buvo vaizduojamas kaip Dovydas, kuris drįso prieš Galiotą stoti. Tai buvo dienos, kuomet kiekvienas didžiavomės, kad mūsų gyslose teka lietuviškas kraujas.

Dabar vartau tų dienų pageltusius spaudos puslapius. Tai neužginčijami liudininkai to istoriško momento nuotaiką ir įvykių. **VILNIUS**, 1990 kovo 11. (LIC) – "Šiandien Lietuvos Aukščiausioji Taryba paskelbė Lietuvos valstybės atstatymo aktą bei išrinko Persitvarkymo Sąjūdžio Seimo tarybos vadą Vytautą Landsbergį Aukščiausios Tarybos pirmininku. Už Landsbergį balsavo 91, prieš 42. Jo oponentas Algirdas Brazauskas gavo 38 balsus už, 95 prieš. Slaptame balsavime AT rūmuose dalyvavo visi 133 iki šiol išrinkti deputatai. Iš jų, 97 buvo Sąjūdžio remiami kandidatai.

Alfabetine tvarka kandidatai prabilo į deputatus, aptardami savo programas. **BRAZAUSKAS** pabrėžė realaus kelio į nepriklausomybę svarbą, tvirtindamas, kad nepriklausomybė yra neabejotina visų – Lietuvos komunistų partijos, Sąjūdžio ir eilinių žmonių – siekis, tačiau "kelias į tą tikslą turi būti gerai apmąstytas". **LANDSBERGIS** sakė, kad jis stengsis liudyti ne vien Sąjūdžio programą, o tos programos esmę dvasinio, politinio ir pilietinio atgimimo atžvilgiu. Tautos siekis ne vien Sąjūdžio

dokumentuose, o bendrame siekyje įvardintam žodyje "LIETUVA". "Tame žodyje yra meilė, žmogiškas orumas, teisingumo siekis..." tęsė Landsbergis. Jis pažadėjo siekti santarvės tarp įvairių politinių grupuočių, tautų, kaimynų".

Mes, Chicagos lietuviai, tuomet buvome gausiai susirinkę Jaunimo Centre, "Margočio" rengtame koncerte. Kaip tik tuo metu, Vilniuje vyko aukščiausios Tarybos posėdis. Valdas Adamkus apie tai pranešė susirinkusiems, pridėdamas, kad bus balsuojamas Nepriklausomybės atstatymo klausimas. Be to, pasakė, kad yra su Vilniumi telefoninis ryšis. Tai išgirdus, visų nuotaika įelektrinta buvo. Laikas slinko ir visi nekantriai paskambinimo iš Vilniaus telaukė. Nežinia, kas tuo pasirūpino, bet iš kažkur šampano dėžės atsirado.

Pagaliau pranešė, kad Aukščiausioji Taryba, beveik vienbalsiai nubalsavo Nepriklausomybės atstatymo paskelbimą. Visa salė beveik praplyšo klyksmu ir šauksmu, pokšėjo šampano buteliai. Vieni kitus glėbėsiavo, bučiavosi ir sveikino. Tiek metų laukta, svajota ir sapnuota valanda – pagaliau atėjo. Šiek tiek apsiraminus, visa salė sugiedojo himną. Atrodė, kad yra laimingi, kurie šios prisikėlimo valandos sulaukė. Nes daugelis laukė, bet jos nesulaukė. Tuomet apie kokius laukiančius sunkumus, nė pagalvoti neteko. Iš dalies ir sava propaganda tikėjome, kad Lietuva tėra tik plėsiama. Tereikia tik svetimaisiais atsikratyti ir įvairūs nepritekliai savaime išnyks. Atrodė, kad tauta tiek išskentėjusi ir tokią drąsą parodžiusi, savo kelią į laisvę ir tvarką suras! Bet, ar ji surado?

LIETUVOS POLITIKOS FASADAS IR KAS SLEPIASI UŽ JO

Eivydąs Radvila

Praėjusią savaitę (II.21), paskutiniuosius Seimo rudens sesijos darbo dienomis, prezidentas A. Brazauskas Seime perskaitė metinį pareiškimą.

Kalbėdamas apie Lietuvos užsienio politiką, jis pabrėžė, jog integracija į Europos politines, ekonomines ir gynybines struktūras išlieka pagrindinė mūsų strategija. Prezidentas sakė, kad būtina plėsti bendradarbiavimą su NATO, tarp jų ir aktyvų dalyvavimą "Partnerystė vardan taikos" programoje. "Esame įsitikinę, kad NATO plėtimasis į Rytus yra subrendęs procesas ir nekelia grėsmės jokiai kitai valstybei", – pažymėjo jis. Paliėtęs santykių su Rusija temą, A. Brazauskas pripažino, kad pernai svarbių pokyčių čia nebūta. Karinio tranzito problemos su reguliavimu Prezidentas vertino kaip sugebėjimą civilizuotai ir konstruktyviai rasti abipusiai naudingą kompromisą. Tačiau jis pažymėjo, jog įvykiai Čėčėnijoje parodė, kad Rusijoje galimi dideli sukrėtimai, kad jos politika sunkiai prognozuojama. "Mes turime būti labiau pasirengę galimiems pakeitimams Rusijos politikoje, mes privalome reaguoti į Rusijos politinių jėgų veiksmus, tačiau turime matyti ir Rusijos demokratines reformas bei jos šalininkus", – sakė jis.

Tėvynės Sąjungos (Lietuvos konservatorių) pirmininkas V. Landsbergis, kalbėdamas apie Lietuvos saugumo problemas, teigė, jog nepaisant Prezidento konstatavimų apie grėsmingus politikos pokyčius Rusijoje ir "Čėčėnijos tragediją", Lietuvos valdžia nedaro nieko, kad pasirengtų analogiškiems išmėginimams. Pasak profe-

soriaus, vietoj to, kad saugumo stiprinimui būtų sudaromi taktiniai ir strateginiai planai bei apsirūpinama ginkluote, pernai Lietuvos kariuomenė neįsigijo nieko, ji dislokuota ne ten, kur turėtų būti dislokuota, kariuomenei sumažintas biudžetas, tačiau net ir šių lėšų sausio mėnesį tebuvo skirta 60 proc., sunaikinta "Vyčio" įmonė, kuri galėjo ne tik gaminti ginkluotę ir amuniciją, bet atnešti ir ekonominę naudą.

Be entuziazmo tokius Lietuvos Prezidento pasisakymus sutiko Rusijos spauda. Pažymima, kad Rusijos Užsienio reikalų ministerijos vertinimu, lyginant su kitomis Baltijos valstybėmis, geriausiai Rusijos santykiai klostosi kaip tik su Vilniumi. Todėl, būtent nuo Lietuvos tikimasi pradėti reintegracinių procesų atnaujinimą. Lai kraštis "Kommersant – daily" po A. Brazausko kalbos išreiškė nuomonę, jog užsienio reikalų ministrui A. Kozyrevui nesenai Alma – Atoje vykusiame Nepriklausomų valstybių sandraugos šalių vadovų pasitarime patikėta užduotis įtraukti Baltijos valstybes į bendrą NVS priešlėktuvinės gynybos sistemą, nebus tokia paprasta.

Tik kelioms dienoms praėjus po A. Brazausko kalbos Seime vykusiame premjero A. Šleževičiaus vizito į Maskvą metu kokių nors svarbesnių poslinkių nepastebėta. Kiek didesnės įtakos abiejų šalių santykiams gali turėti principinis premjerų susitarimas dėl tarpvyriausybinių, prekybinių, ekonominio, mokslinio – techninio ir kultūrinio bendradarbiavimo komisijos sudarymo. Panašias komisi- jas prieš suderinant bendrą integracinę politiką Rusija

buvo sudariusi su ne viena NVS šalimi. Jose paprastai diktudavo "vyresnysis brolis". Rusija taip pat išreiškė norą įsigyti būsimos Būtingės naftos terminalo bei Mažeikių naftos perdirbimo gamyklos akcijų.

Matyt todėl, kad padėtis pakankamai neaiški ir neapibrėžta, A. Brazauskas savo kalboje vidaus politiką apžvelgė trumpai ir paviršutiniškai. Jis akcentavo žmogaus teisių užtikrinimo problemas, didelius nusikalstamumo mastus, tačiau praktiškai nepalietė korupcijos temos. O būtent apie korupciją aukščiausiuose valdžios sluoksniuose praėjusią savaitę spauda rašė ypač daug. "Respublikoje" buvo aprašyta keista naujai pastatyto daugiabučio gyvenamojo namo privatizavimo istorija, kurioje didelį vaidmenį suvaidino ne tik žinoma sostinės nusi kaltėlių brigada "Centurio nis", bet ir Seimo LDDP frakcijos narys A. Navickas.

Dar viena sprogsios bombos išpūdi sukėlusio publikacija – "Lietuvos ryte" atspausdinti prezidento A. Brazausko patarėjo valstybės ir teisės klausimais Rimo Andriko telefoniniai pokalbiai su žinomais šalies mafijozais. Nusikaltėliai neslepia džiaugsmo R. Andrikiui užėmus šias aukštas pareigas, jis bičiuliškai vadinamas "Rimuku", su juo kalbasi apie rimtus bendrus reikalus bei užmokestį. Kol kas nei Prezidentas, nei jo aplinka šio incidento niekaip nekommentavo. R. Andrikis į spaudos akiratį jau buvo papuolęs V. Lingio žudikų teismo dienomis, kai "Respublikoje" buvo išspausdinta nuotrauka, kurioje jis draugiškai šnekučiavosi su B. Dekanidzės gynėjais. Pats R. Andrikis visa tai aiškina savo ankstesniu, nors ir trumpu darbu advokatų kontoroje "SPES".

TAUTININKAI KRITIKUOJA VALSTYBĖS VADOVŲ NUOLAIKAS ŽYDŲ FUNDAMENTALISTAMS

Lietuvių Tautininkų sąjungos pirmininkas Rimantas Smetona mano, kad Lietuvos vadovai menkina valstybės prestižą, nusileisdami reikalavimams peržiūrėti JAV gyvenančio lietuvio Aleksandro Lileikio bylą.

"Atvyksta Izraelio komisija, tikrina Lietuvos piliečių bylas, kiša savo pirštus į dar kraujuojančias žaizdas, liokajiskai šypsantis mūsų vadovams", – pareiškė Smetona spaudos konferencijoje. Pasak jo, taip nuolaidžiaudami Lietuvos vadovai sutinka, kad "dar yra lietuvių, kuriuos NKVD mažai kankino ir neprivertė prisipažinti įvykdžius nepadarytus nusikalti-

mus". Tautininkų vadovas neatmetė galimybės, kad gal ir reikėjo bylą peržiūrėti, tačiau tai padaryta netinkamu būdu.

Kaip skelbta, Generalinės prokuratūros vadovai panaikino ankstesnį nutarimą nekelti baudžiamosios bylos Lileikiui, įtariamam žydų persekiojimu Antrojo pasaulinio karo metais, ir nurodė atlikti papildomą tyrimą.

Generalinės prokuratūros Specialiųjų tyrimų skyrius sausio mėnesį dėl įkalčių stokos buvo nutaręs nekelti bylos 87 metų Aleksandrui Lileikiui, kuris nacių okupacijos metais vadovavo saugumo policijai ketvirtadalyje

Lietuvos teritorijos. Lietuvos archyvuose nerasta įrodymų, kad Lileikis būtų tiesiogiai dalyvavęs ką nors žudant ar davęs nurodymus ką nors persekioti. Generalinio prokuroro pavaduotojas Aristidas Pėstininkas, kuris tikrino tokio sprendimo pagrįstumą, interviu BNS sakė, kad prokuratūroje sudaroma speciali tardytojų grupė, kuri iš naujo tirs galimybę kelti baudžiamąją bylą Lileikiui. Pėstininkas, kuris vadovaus grupės veiklai, sako, kad stengsis kuo greičiau duoti atsakymą dėl Lileikio bylos perspektyvų, tačiau perspėja, kad tai gali kiek užtrukti, nes reikia iš kitų šalių gauti prašytos archyvinės medžiagos.

(Nukelta į 4 psl.)

VASARIO 17 IR KOVO 12

Antanas Dundzila

Sekanti diena po Vasario 16 buvo vasario 17, o po Kovo 11 – kovo 12. Sekančios dienos – ypač rytmečio – laikotarpiui amerikiečiai turi šiek tiek pikantiškai nuskambančią frazę, kurią galima baigti daugtaškiu. Jie sako "The morning after..." ("Sekantį rytą..."). Aš manau, kad yra visai logiška pasidomėti, kas nepriklausomybę 1918 Vasario 16 d. paskelbusi Lietuvoje ir 1990 Kovo 11 d. nepriklausomybės atstatymo nutarimą priėmusioje Aukščiausioje Taryboje vyko sekančią dieną. Apie tai istorijos vadovėliai konkrečiai nekalba.

Medžiagą ėmiau iš kelių šaltinių: "Lietuvos Valstybės tarybos protokolų 1917-1918", 1991 m. Vilniuje pasirodžiusio leidinio; Petro Klimo "Dienoraščio 1915-1919" (A. Mackaus knygų leidimo fondas, 1988); "Lietuvos Respublikos Aukščiausios Tarybos pirmosios sesijos stenogramą", 1990 m. tos pačios Tarybos leidinio; ir "Lietuvos aidą" 1992 Vilniuje labai gražiai išleistos knygos, "Laisvės byla", kurioje surinktos V. Landsbergio 1990-1991 m. kalbos bei kai kurie raštai. Taigi faktai čia autentiški. Jų atranka straipsniui bei šokia tokia interpretacija jau bus mano.

1918 vasario 16 d. Lietuvos Taryba posėdžiavo du kartus. Nepriklausomybę paskelbęs posėdis prasidėjo 11 val. ryto, dr. J. Basanavičiui pirmininkaujant. "Susirinkimu" protokole kartais vadinamas posėdis baigėsi 3 val. p.p. Kitas posėdis prasidėjo tos pačios dienos vakare, 6:30 ir baigėsi 10 val. Jam pirmininkavo J. Šaulys ir – stebėtina – jame dalyvavo tik 15 Tarybos narių (neatvyko Banaitis, Dovydaitis, Staugaitis, kun. Šaulys ir Petrulis). Tačiau eiliniam istorijos mėgėjui didžiausias siurprizas bus tai, kad su antruoju 1918-II-16 d. posėdžiu Taryba užbaigė savo šeštąją sesiją ir kitą kartą, pirmajam septintosios sesijos posėdžiui, susirinko tik už mėnesio, kovo 19 d.! Tarp sesijų visus reikalus tvarkė Tarybos prezidiumas.

Tad kas buvo svarstoma tuoj pat paskelbus Nepriklausomybę, antrajame vasario 16 d. posėdyje?

Svarstyti pačios Tarybos administraciniai reikalai bei delegacijos į Berlyną sąstatai; žemės ūkio produktų kainos bei rekvizicijų reikalai; suvaržymų pašalinimas visuomenės, politikos ir ūkio gyvenime; pabėgėlių grįžimas iš Rusijos; Palangos prie

Lietuvos prijungimas. Taip pat pranešta, kad vokiečių valdžia Tarybos išlaidoms paskyrė 50,000 markių.

Sakyčiau, kad šiame posėdyje Taryba tuoj pat stvėrėsi rimto darbo: krašto ūkis, viešojo gyvenimo reiškiniai, pabėgėlių klausimas Rusijoje, krašto teritorijos reikalai. Negali būti abejonių, kad tai buvo vyrai su galvomis, vyrai – kuriems rūpėjo Lietuvos atstatymas. Jokių procedūrinių machinacijų, partijų trinties iš protokolo nematyti.

Vasario 17-ą išaušo pirmoji paskelbtos nepriklausomybės diena. Apie tai skaitome tuo metu "Lietuvos aidą" redagavusio Tarybos nario P. Klimo atsiminimuose. Tą dieną pats didysis P. Klimas rūpestis: kad vokiečių cenzūra uždraudė skelbti vakar priimtą nepriklausomybės atstatymo nutarimą. Jau vakar P. Klimas kreipėsi į okupacinę valdžią, prašė leidimo išspausdinti nepaprastą "Lietuvos aidą" numerį su nepriklausomybės paskelbimo tekstu – tačiau vokiečiai neleido.

Tąsytas dėl leidimo truko kelias dienas. Imtasi slapčių proklamacijų. Vasario 18 d. savo dienoraštyje P. Klimas įrašė: "Ūpas karingas, pakeltas, piktas ir energingas. Bet pavargimo iki soties!... Man už straipsnį '1918 vasario 16 d.' nr. 22 ('Lietuvos aidas') ėmė grąžinti karo teisumą."

1990 Kovo 11 Aukščiausioji Taryba taip pat posėdžiavo du kartus, tai buvo antrasis ir trečiasis posėdžiai. Antrajame Tarybos posėdyje (pirmasis posėdis įvyko kovo 10 d.) buvo iškelti kandidatai į Tarybos pirmininkus: komunistas, partijos centro komiteto sekretorius bei okupacinės Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas A. Brazauskas ir sąjūdininkas, muzikologas V. Landsbergis. Slaptas balsavimas vyko kitoje saleje – registratūroje, antrąjį posėdį oficialiai uždarius ir paskelbus, kad vėl bus renkama už pusantros valandos, 3:30 val. p.p.

Trečiajam posėdžiui pirmininkauti pradėjo balsų skaičiavimo komisijos pirmininkas J. Bulavas. Tarybos pirmininku išrinkus V. Landsbergį, pirmininkavimą perėmė šis. Šiame posėdyje buvo sudaryta Tarybos prezidiumas, paskelbtas nepriklausomybės atstatymas ir kitos deklaracijos. Posėdžiauta su pertraukomis, šio posėdžio stenogramos užima 58 puslapius, plius dar nutarimų tekstai. Žinant, kad žinia apie Nepriklausomybės atstatymą

Lietuvių Fondo Ohio valdybos pirmininkė D. Puškorienė įteikia Fondo 2.000 dol. paramą šv. Kazimiero liuanistinės mokyklos atstovei D. Urbaitienei. V. Bacevičiaus nuotr.

Washingtoną pasiekė apie parašų telegramą iš savo rinkiminės apygardos, Sušvės kolūkio. Telegramos siuntėjai reikalavo: "Kadangi... Tarybos vadovybė sudaryta ne pagal rinkėjų norus, lietuviai reikalauja sudaryti naują... Tarybos vadovybę. Nesant galimybės, reikalaujame naujai balsuoti." Toliau K. Rimkus pareiškė, kad jis pats balsavo "už geriamąjį A. Brazauską, jį palaikau ir ateityje palaikysiu." Tik pagalvokite: per vieną dieną provincijoje buvo suorganizuota tūkstančio parašų telegrama posėdžiaujančiai Tarybai! Čia charakteringa, nes K. Rimkus perduotos telegramos reikalavime glūdi vėliau išsivystę partinių nesutarimų šaknys.

Kai šiais 1995 metais, Vasario 16 proga girdėjome tiek daug raginimų vienybėn (ir prezidentas, ir Seimo bei vyriausybės nariai, ir ambasadorius, o Amerikoje ir kai kurie Lietuvių Bendruomenės pareigūnai), privalu pagalvoti apie kokią čia, tik LDDP globojančią vienybę, šiandieną eina kalba. Aną kovo 12-ą dieną komunistai (ir vėliau LDDP kaukę užsidėję tos pačios partijos di-

džiūnai) vienybės nei žodžiu nei darbu nereikalavo ir negarbino... Geriausia atveju jie drumstė vandenį ir savo ištikimo deputato K. Rimkaus lūpomis "ieškojo durinių" – kolektyviniai padarytą istorinį nutarimą panaikinti. Vienybė yra geras daiktas, bet tik tuomet, kai visiems lygiai dalinamas.

Vasario 16-sios ir Kovo 11-sios saulėdžius sekė, štai tokios vasario 17-sios ir kovo 12-sios dienos. Gal kada nors atydziau žvilgtelėsiu į vasario 15-sios ir kovo 10-3:50 val. p.p., atstatymo aktas Vilniaus laiku buvo priimtas apie 10:30 val. vakaro. Sekančiam posėdžiui nutarta rinktis kovo 12, 11:00 val. ryto.

Kovo 12 d. posėdžiauta irgi du kartus – ketvirtajame iš eilės ir penktajame posėdžiuose. Šių posėdžių stenogramos užima net 80 puslapių.

Ilgoka kalba posėdį atidarė Tarybos pirmininkas V. Landsbergis. Knygoje "Laisvės byla" ji pavadinta "Išlikome ir būsim". Kalbos pabaigoje pirmininkas nusakė posėdžio darbotvarkę, kuri jau vakar buvo svarstyta. Tai įvairūs dokumentai, kreipimaisi į užsienį, į TSRS va-

dovybę; įmonių, įstaigų ir organizacijų pavaldumas bei kiti reikalai. Pilnai įsisąmoninus, kad čia stenogramos bet ne posėdžio protokolai, leidinyje matosi daug nukrypimų į šalis, ilgokų kalbų bei kalbėlių, visokių siūlymų, "balsų iš salės" ir t.t.

Antrasis dienos posėdis yra ypač įdomus ir gal būt istorinis tuo, nes jame Lietuvos komunistai (šiandieną "nekalti" ir neturintieji už ką atsiprašyti LDDP politiniai avinėliai) iššovė pirmąją savo torpedą į atstatytą Lietuvos demokratiją. Tas įvykis dokumentuotas stenogramų 194 puslapyje. Kas 1991 sausio 13 vyko toje pačioje vietoje su rusų tankų "broliška" parama, tai demokratinio proceso aplinkoje, labai mandagiai ("gerbiemieji deputatai", "gerbiamąjį A. Brazauską" ir t.t.) bet su komunistiniu mentalitetu bei kumščiu prasidėjo 1990 kovo 12 d. posėdyje:

Dar 24 valandoms neprasliskus nuo nepriklausomybės atstatymo balsavimo, Tarybos narys K. Rimkus pareiškė gavęs beveik su 1,000 sios dokumentus: būtų įdomu patyrinti, kas darėsi nepriklausomybės paskelbimų išvakarėse. (1995-II-27)

TAUTININKAI KRITIKUOJA...

(Atkelta iš 3 psl)

Ankstesnis prokuratūros atsakymas kelti bylą Lileikiui patikrintas po to, kai Pasaulinio žydų kongreso vadovai pareiškė, kad prezidento Brazausko vizitas į Izraelį vasario 28 - kovo 2 dienomis dėl to taps "diplomatinė katastrofa", o pats prezidentas Lietuvos prokurorų atsakymą kelti bylą Lileikiui pavadino "lengvabūdišku" JAV Teisingumo departamento Specialiųjų tyrimų skyrius permai pradėjo teisinę procedūrą, kad atimtų pilietybę iš Lileikio, kuris kaltinamas praeities nuslėpimu įvažiuojant į JAV ir gaunant Amerikos pilietybę. Pats Lileikis

teigia praeities nenuslėpęs.

Kai kurie žydai taip pat kaltina dalyvavus genocide Seimo LDDP frakcijos narį Aleksandrą Bendinską, tačiau prokuratūra šiuo reikalu nėra susidomėjusi.

BNS, LA

ALTO INFORMACIJA

• **Prof. Albinas Kusta**, naujasis Lietuvos Žemės ūkio akademijos rektorius, su dviem dėstytojais ir dviem asistentais, aplankė Amerikos Lietuvių Tarybos įstaigoje pirmininką Grožvydą Lazauską ir apdovanojo naudinga literatūra. Čia susipažino su ALTO veikla, kuri jiems buvo mažiau žinoma ir išsivežė Leonardo Šimučio parašytą istoriją apie ALTO

veikimą Amerikoje. Rektorius A. Kusta ir 4 dėstytojai buvo atvykę į Notre Dame universitetą dalyvauti specialiam seminare ir jų išlaidos buvo apmokėtos šio krašto įstaigų.

• **Bobby L. Rush**, Atstovų rūmų narys, kuris atstovauja ir Marquette Parko gyventojus, atsiuntė Amerikos Lietuvių Tarybai laišką, kuriame pasisako, jog jis balsavo už Durbino pataisą HR-7 rezoliucijai, kad būtų vėl įrašytos Pabaltijo ir Ukrainos valstybės į naujojo įstatymo projektą ir priimtos į NATO sąjungą. Tačiau jis rašo, pasisakęs prieš kitus to įstatymo punktus ir kad prezidentas nepritaria šiam projektui.

Vokietijos lietuvių bendruomenėje

BENSHEIMO LIONS KLUBAS PADEDA LIETUVAI

Atgavus Lietuvai nepriklausomybę, prasidėjo įvairios vakariečių bendravimas su naujai Europoje išdygusia valstybe. Įvairios grupės, delegacijos ėmė lankytis Lietuvoje. Naujos dirvos atsirado tenai ir karitatyvinei veiklai. Kaip matyti iš pranešimų, daugelyje lietuvių apylinkių išsivystė vietos lietuvių bendradarbiavimas su pavieniais vokiečiais arba vokiečių organizacijomis, kurie savo labdarinę veiklą nukreipė Lietuvos link.

Prieš trejus metus Romuvoje apsilankė Bensheimio Lions klubo narys Walter Willmes su prašymu nurodyti kokią nors senelių prieglaudą Lietuvoje, kurią jie galėtų lankyti ir globoti. Jiems buvo nurodytas Padvarių pensionatas, esantis šalia Kretingos. Netrukus klubo narių rūpesčių buvo paruošta didelė rūbų, ligoninės lovų ir čiužinių, o taip pat medžio apdirbimo įrankių, kurių pensionato vadovybė pageidavo, siunta. Be to buvo parūpintas naujas stomatologijos kabinetas, kuriam vieta pensionate paruošti turėjo iki atvažiuojant klubo atstovams. Bensheimio miesto senamiesčio aikštėje suorganizuotas kalėdinė mugė su šūkiu "Padėkime Lietu-

vai". Šurinkta nemažai pinigų, reikalingų apmokėti transporto ir kitokioms išlaidoms.

Labiausiai šiame darbe užsiangažavo du klubo nariai: Walter Willmes ir Ernst August Behne. 1993 gegužės 29 jie nuvyko į Padvarius, ir tai buvo pirmas jų susitikimas su Lietuva ir jos vargais. Patyrę, kad karitatyvinei veiklai čia nėra ribų, visomis jėgomis pasinėrė į darbą. Be Padvarių pensionato ėmėsi globoti Pabradės ir Kauno invalidų vaikų namus bei Ilguvos psichinių ligonių prieglaudą, o pastaruoju metu ėmė ieškoti būdų padėti Kauno ortopedinei klinikai, kad būtų įmanoma paruošti kokybiškesnius protezus.

Šio klubo organizuojama pagalba yra planinga, ir labai atsižvelgiama į globotinių pageidavimus. Jei Pabradės vaikų namų direktorė pageidavo vaikams sportinių batų, tai buvo nupirkti visiems vaikams naujiteliai sportbačiai, ir dar su atsarga. Jei patys W. Willmes ir E.A. Behne pastebėjo, kad grybelis apėmęs valgyklos sienas, tai parūpino reikiamą kiekį specialių keturių fazių Caparol dažų, kurie tą grybelį išnaikina. Visų skaudžiausią padėtį rado Ilguvos psichiniai ne-

sveikų ligonių namuose. Ją plačiai aprašė savo ataskaitoje klubo nariams, pargabeno daug nuotraukų. Užsimojo ligoniams parūpinti nebūtinai gražius, bet stiprius vokiečių kariuomenės lietais, naujas kriaukles, kranus. Paskutinę siuntą pergabenant, dingo visi nauji kranai 15-ai naujų kriauklių, juos turės iš naujo pirkti. Ilguvos prieglauda yra giliausiame užkampyje, net gero kelio nėra ten privažiuoti. Klubas surinko 10 naudotų dviračių prieglaudos tarnautojams, kad ir jų dalią palengvintų.

Klubo veikla nuolat aktyvėja, nariai ruošiasi ekskursijai po globojamą įstaigą. Aukščiau minėti ponai jau turi nemažą draugų Lietuvoje, spėjo pamilti ją, jos gamtą įvairiais metų laikais. O mes dėkaujame ir dėkome Dievui, kad mūsų tėvynei siunčia tokių žmonių.

Ar kada nors anksčiau per 83 metų Lietuvos Vyčių istoriją jie atliko tokį milžinišką darbą? Iš tikrųjų tai yra mūsų "sužybėjimo valandos".

Ačiū visiems kurie jau dosniai prisidėjote. Jūsų nuolatinė parama šiam didingam Lietuvos Vyčių projektui yra reikalinga dabar ir bus reikalinga ateityje.

Tegul Naujieji 1995 Metai būna Jums visiems laimingi! Tegul Dievo geriausios palaimos Jus lydi per ateinančius metus!

Robertas S. Boris
"Pabalba Lietuvai" vadovas
(Lietuvių kalba paruošė
Regina Juškaitė)

PADEKA IŠ "PAGALBA LIETUVAI"

77-tajame Lietuvos Vyčių seime Pittsburghe, PA, 1990 m., kai Vyčiai buvo supažindinti su idėja siųsti vaistus ir medikamentus Lietuvon, nei vienas negalėjo pranašauti ar tikėti kad, po kelių metų net 16 didžiulių talpintuvų, kurių vertė yra virš 10 milijonų dolerių, jau išsiųsti ir pasiekė mūsų brolius ir seses Lietuvoje. Jūs padarėte galimybę tai pasiekti! Tai pat yra sunku ir net neįmanoma numatyti kiek dar talpintuvų bus išsiųsta. Mes esame įsitikinę, kad visų nuolatinė parama padės šiai gelbėjimo misijai plėtotis. Jūsų krikščioniškas susidomėjimas įgalino tai padaryti. Širdingas ačiū! Sunku rasti tinkamus žodžius išreikšti tam, ką Jūs padarėte ir ko Jūs nusipelnėte.

Neseniai aštuonių vaikų motina, tautietė, iš Santa Paula, CA, teiravosi ar ji galėtų prisidėti prie "Pagalba Lietuvai" misijos. Ji pradėjo rinkti medikamentus ir įvairius reikmenis savo rajone. Jau turi surinkusi jų tiek kad galėtų pripildyti dar vieną 40 pėdų talpintuvą.

Bart Etter, į pensiją išėjęs Episcopalian gydytojas, iš Memphis, TN, skambino ir

siūlėsi rinkti medicines priemones "Pagalba Lietuvai". Už kelių mėnesių, jis jų turės pakankamai užpildyti 18-ąjį talpintuvą.

Steve Livanavage, Dialysis pirmininkas, Cedar Knolls, NJ, ne tik paaukojo kelis talpintuvus įrangos ir medikamentų dialysis ligoniams, bet taip pat leidžia "Pagalba Lietuvai" naudoti jo sandėlių gaunamoms siuntoms iš rytinės Amerikos dalies. Jo štabas rinko, rūšiavo ir kravė talpintuvus veltui.

Venice Gratham, "Lietuviai Texas Valstijoje" pirmininkė, vienintelė lietuvių organizacija Texas, praėitą vasarą organizavo loteriją, kurios \$1500 pelnas buvo skirtas "Pagalba Lietuvai".

Frank Petrauskas, buvęs L.V. Centro Valdybos p-kas, surinko arti 100 dėžių vaistų iš Syracuse rajono. Kiekvienos dėžės vertė yra tarp \$2,000-3,000.

Len Kapochus, 3 kuopos narys iš Philadelphijos, didžiulį darbą atliko, rinkdamas aukas ir vaistus Gintaro apygardoje.

Daug žmonių gyvybių išgelbėta, daug sergančių pasveiko, daugybei kenčiančiųjų buvo kančios palengvin-

Šv. Mišios Vasario 16 gimnazijos parke Hiutenfelde

LIETUVOS KULTŪROS DIENOS HESSENE

Tarp Lietuvos ir Hesseno žemės jau kuris laikas vystosi gana draugiški santykiai. Tam ypač pasitarnavo Hesseno parlamento delegacijos, kuriai vadovavo parlamento pirmininkas Karl Starzacher, lankymasis Vilniuje praėitų metų balandžio mėn. Vienas šio vizito rezultatų buvo Lietuvos kultūros dienos Hessene, kurių rengimu rūpinosi pats parlamento pirmininkas ir Lietuvos ambasadorius Vokietijoje prof. dr. Zenonas Namavičius. Jos buvo pradėtos Hesseno parlamento muzikos salėje lapkričio 21 d. vakare ir tęsėsi iki lapkričio 27 dienos. 15-koje Hesseno miestų, įskaitant sostinę Wiesbadeną, koncertavo Klaipėdos ir Šiaulių kameriniai orkestrai, folkloro ansamblis "Vydraga" ir Sasnausko džiazo kvartetas, paskaitas apie lietuvių pasakas ir lietuvių identitetą skaitė Vilniaus universiteto prof. dr. Irena Tumavičiūtė.

Savaime suprantama, tokios dienos negalėjo aplenkti Lampertheimo nė Hüttenfelde. Lapkričio 22 Lampertheime, Lessingo gimnazijos auloje, koncertavo Klaipėdos ir Šiaulių kameriniai orkestrai. Po koncerto buvo surengtas priėmimas, kuriame dalyvavo ir lietuvių bendruomenės nariai, valdybos nariai, gimnazijos mokiniai ir mokytojai.

Lapkričio 25 Romuvos pilies salėje koncertavo folk-

loro ansamblis "Vydraga". (Vydraga yra buvusi vyriausioji laumė ragana). Į koncertą susirinko labai daug klausytojų, jų tarpe daug vokiečių. Koncerto programa buvo dviejų dalių. Pirmoji susidėjo vien iš liaudies dainų ir muzikos, atliekamos įvairiausiai liaudies muzikos instrumentais: dūdelėmis, birbynėmis, ragais ir kt. Buvo net dūdmaiis. Antroji koncerto dalis, kaip pranešė pats ansamblio vadovas, buvo naujoviškas eksperimentas. Čia buvo pamėginta džazą sutuokti su liaudies muzika. Ir – kas galėtų pasakyti!... eksperimento vaisiai nuostabūs! Sutartinės, atrodė, tik ir laukė, kada pasaulyje atsirastų džazo muzika joms pritarti. Vamzdeliai, ragai ir kitokie instrumentai taip gražiai tiko prie saksofono, mušamųjų ir kontraboso – gal ne vienam atėjo mintis, jog džazui taipgi neprošal reformotis.

Po koncerto kalbėjo Hesseno parlamento pirmininkas Karl Starzacher. Jis pasidžiaugė, kad lietuvių kultūros dienos turi didelį pasisekimą. "Aš pats – sakė jis – labai mėgstu lietuviškas dainas. Jų klausantis, man šurpuliai eina per nugarą".

Po koncerto svečiai dar liko pasivaikinti, pasišnekučiuoti. Paskui išsirošė tolyn į kitą miestą, kur laukė koncertui paruošta salė.

— • —

Šiemet vėl vyks APPLE kursai Lietuvos mokytojams. Nuotraukoje kursų mokytoja A.Muliolienė priima auką kursantams paremti iš Z.Obelenio V.Bacevičiaus nuotr.

VASARIO 16-toji WASHINGTONE

Vasario 16-tosios minėjimas šiais metais Lietuvių Bendruomenės Washingtono apylinkėje buvo surengtas sekmdienį, vasario 19 d. Tradicinės katalikų pamaldos už Lietuvą buvo laikomos 10 v.r. Šv. Mato katedroje, miesto centre.

Kun. Brainerdas Lietuvai skirtame pamoksle kalbėjo apie paraleles Lietuvoje ir Jungtinėse Amerikos Valstijose. Jis perspėjo, kad laikas suvokti, jog vienintelė viltis, kuria pasaulis nūdien gali pasikliauti yra Dievas, nes neišgelbės jokios ekonominės programos.

Pamaldose giedojo katedros choras, atlikęs "Marija, Marija" lietuviškai. Mišios baigtos visiems bendrai sugiedant Lietuvos himną.

Nepriklausomybės pamaldose dalyvavo Lietuvos ambasadorius JAV Alfonsas Eidintas su ponia, ambasados patarėjas Jonas Paslauskas su ponia, patarėjas Vytautas Žalys ir kiti tarnautojai. Vietinių lietuvių dalyvavo per pusę šimto, įskaitant lituanistinės šeštadieninės mokyklėlės vaikučius. Pamaldų organizavimu, kaip jau įprasta, pasirūpino lietuvių katalikų misija.

Akademinei ir meninei dalis įvyko po pietų Marylando universitete. Dalyvavo apie 150 žmonių. Minėjimą atidarė buvusi apylinkės valdybos pirmininkė Nerija Kasparienė, šia proga pareigas perdavusi naujam valdybos pirmininkui Arūnui Šleikiui, ir pakvietusi jį toliau vadovauti popietės programai. Arūnas Šlekys savo kalboje lietuviškai ir angliškai pastebėjo, kad Lietuva nepriklausomybę šį šimtmetį atga-

vo net du kartus ir ragino visus vieningai dirbti Lietuvos labui, kad nereiktų atstatyti dar ir trečią kartą. *)

Lietuvos ambasada atstovavo Jonas Paslauskas, ambasados patarėjas, lietuviškai ir angliškai pasveikinęs dalyvius Lietuvos ambasadoriaus vardu. Taip pat padėjo Amerikos lietuviams už pastangas, kad Lietuva būtų priimta į Šiaurės Atlanto Sutarties Organizaciją – NATO.

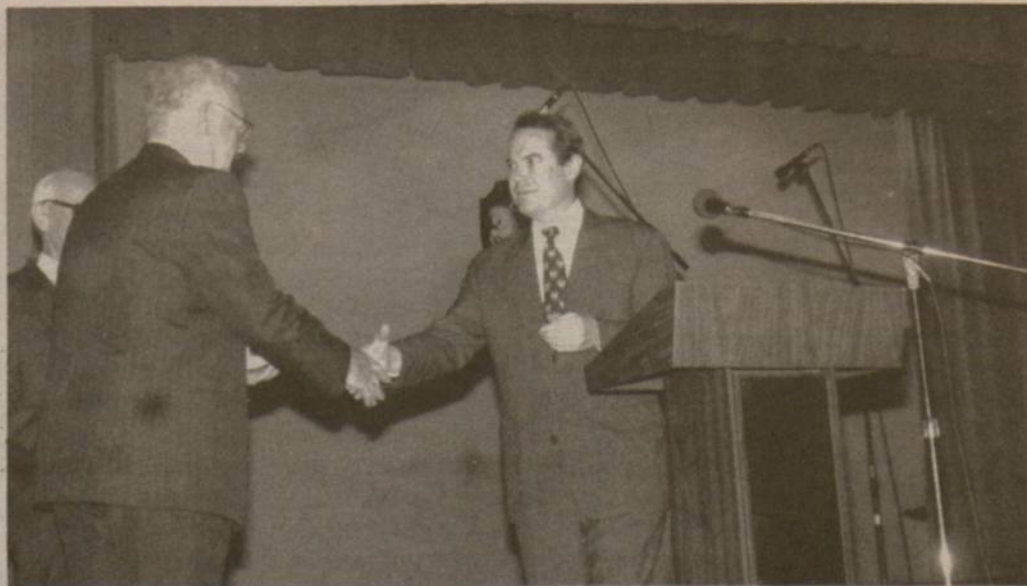
Pagrindinė kalbėtoja Vaira Vebraitė-Gustienė, APPLE direktorė, kalbėjo apie tautiškumą. Tai buvo iš širdies gelmių išsiliejusi kalba, kurios visai neįmanoma apibūdinti keliais sakiniais. Ją reikia išgirsti. Klausytojai jai plojo atsistoję.

Šių metų naujovė buvo mezosopranas Rasa Krokytė-Veselkienė iš Philadelphijos, atlikusi lietuvišką repertuarą. Jos lyrinis mezosopranas gerai derinosi su romantiško pobūdžio dainomis. Solistei akomponavo pianistė Alice Mikolajevski.

Kita naujovė buvo poetas Kazys Bradūnas. Jis skaitė progai parinktus eilėraščius. Itin įdomūs jo pastaruoju metu Vilniuje parašyti eilėraščiai. "Vilnius man, kaip tėviškė, gimtinė", sakė Bradūnas, prisimindamas studentavimo laikus Vilniuje. "Ir kai dabar grįžti ir randi Vilniuje visus bokštus, kaip orientyrus savo vietose, tai ir imi žmogus galvoti, iškla-

*) Faktiškai šiame šimtetyje Lietuva Nepriklausomybės atkūrimą skelbė jau tris kartus. Tik 1941.VI.23 paskelbta Nepriklausomybė, dėl visoms žinomų priežasčių, negalėjo būti įtvirtinta.

AKIMIRKOS IŠ VASARIO 16-OSIOS MINĖJIMO CLEVELANDE

Su Vasario 16-tąja ALTO Clevelendo skyriaus pirmininką A.Pautienį sveikina kongresmenas Martin Hoke, prieš tai taręs nuoširdų sveikinimo žodį visiems lietuviams.

V.Bacevičiaus nuotr.

jės visą pasaulį, ar tik ne čia tavo paskutinioji vieta", sakė poetas.

Minėjimas baigėsi solistei Rasai Krokytei-Veselkieni atlikus antrąją dalį savo vokalinės programos.

Nerija Kasparienė

VAJUS RADIO STOČIAI PAREMTI

WUJC – John Carol universiteto radijo stotis, kuri transliuoja "Tėvynės Garsų" radijo programą, prašo paramos.

Kovo 26 d. stotis skelbia Radiotoną – vajų. Klausytojai bus prašomi skambinti į stotį ir pažadėti stočiai skiriamą paramą. Parama bus renkama ir Dievo Motinos parapijos kavinėje po Mišių prašome iš anksto paruošti vokus su Jūsų adresu ir auka. Pagrindinis stoties telefonas 397-4438 - kitus numerius paskelbsim vėliau. Čekiai rašomi WUJC Radio station siųsti 4249 Lambert Rd. Clev. OH 44121.

Nuo Jūsų paramos priklausau radijo programų tęsimas. Tėvynės Garsai

Vasario 16 minėjimo koncerte dainuoja solistė Virginija Muliolienė.

V.Bacevičiaus nuotr.

Vytautas Rėkus

POLUNDRA

(Ištraukos iš knygos)

(Tęsinys iš praėjusio numerio)

2. Ečėga

Vorkuta, 1945 metų liepa. Išlaipino mus iš gyvulių vagonų ir suskirstė pagal paruoštą sąrašą. Vaizdas buvo pasibaisėtinas: spygliuotos vielos, bokštai su mongolų sargyba ir lageris prie lagerio. Kai pamatėme lageryje žmones, supratome, kad su mumis bus dar blogiau. Pora iš tų kalinių atrodė sotūs – tai, kaip vėliau sužinojome, brigadininkų pareigas einantieji lagerininkai. Dauguma lagerio gyventojų buvo galutinai nualinti, nusilpninti fiziškai ir suluošinti protškai. Paklausiau vieną tokį pareigūną:

– Kas tai per žmonės?
– Dochodiagos, o ne žmonės, – atsakė ir nusikvatojo.

Tada prisiminiau vieną čekistą, kuris, ruošdamas iš Marijampolės kalėjimo iš-

vežti kalinius, darė kratą pas nurengtą kalinį ir pasakė: "Žit budies, no... zachočes" (Gyvensi, bet... nenorėsi).

Gauja čekistų juokėsi, liežuvius smailino, bet tai nebuvo juoka, o nesveikos patyčios, užgauliojimas, paneigimas visko, kas žmogiška.

Nuvarė mus keliolika kilometrų į Vorkutos šiaurę. Čia stovėjo naujai pastatytas lageris, tik trūko sargybinių bokštų. Mus sugrūdo kaimyniniame lageryje, kuriame jau seniau buvo uždaryti kaliniai rusai – kriminaliniai nusikaltėliai. Kai mes po nežmoniškos kelionės užmigo, kriminalistai apvogė mus, o kadangi Vorkutoje saulė nenusileidžia visą liepos mėnesį, tai mes ant grynų lentų buvome apšviesti, kaip ant chirurgo stalo. Imk

ir neškis. Paėmė iš mūsų viską, ko nesuspėjo paimti čekistai Marijampolės kalėjime. Santvarkos išugdytas kalinių žiaurumas ir panieka viskam, kas žmogiška, kam atrodė gyvenimo norma. Tokios bolševikų sukurtos sąlygos tiko kriminaliniams nusikaltėliams, kurie tenkino savo sadizmą tyčiodamiesi iš bėtiesių politinių kalinių. Todėl kai kurie politiniai kaliniai dėdavosi kriminaliniais, kad išvengtų patyčių. Antai buvęs studentas rusas, įskųtas savo draugų už "nepalankumą" tėveliui Stalinui, arba ir kitas jaunas vyras – pasiūlęs Stalino portretui parūkyti – abu jie viešai tvirtino esą kriminaliniai.

Naujame lageryje paskubomis buvo pastatyti sargybiniai bokštai. Lageris nežinia kodėl buvo pavadintas "Ečėga". Mes buvome jo pirmieji gyventojai – politiniai kaliniai. Buvo keli rusai, dezertyravę iš kariuomenės, o kiti – iš vokiečių nelaisvės grįžę sovietų kareiviai, kuriuos iš karto baudė dešim-

čia metų mažiausiai. Rusai buvo paskirti brigadininkais. Juo paskirtas ir rusiškai mokantis Ptakauskas, vadovavęs trisdešimties rusiškai nesuprantančių lietuvių brigadai. Ptakauskas nebuvo toks žiaurus, kaip rusai, bet vis tiek lietuviams gyvenimas lageryje buvo nepakeliamai sunkus, ne pagal jėgas. Keista, kad lietuviai, būdami stambesni, ne visi sugebėdavo apsiginti. Juos prislėgė tos nežmoniškos sąlygos, žiaurus paniekinimas. Badas ir išžulumas pritrenkė jų savijautą ir sutrikdė sąmonę. Be to, ne vienam buvo sutrenkti smegenys tardant dar Lietuvos žemėje. Ptakausko brigada tirpo ir nyko, nes žmonės to jų "rojaus" negalėjo atlaikyti. Žmonėms alinti čekistai naudojo badą, utėles, beprasmišką sunkų darbą ir kriminalistų patyčias. Tokios žiaurios sąlygos lietuvių silpnino fiziškai, jie nesugebėdavo sėkmingai apsiginti, atsispirti jau ir taip sunkiai savo padėčiai. Trūko jiems patirties kovoje už būvį ir gyvybę.

Kaip mums buvo tada reikalingas mokėjimas gintis! Už tą mokėjimą gintis buvau dėkingas dviem savo tautiečiams... Eitminiškių klebonui kunigui Ambraziejui Jakavoniui ir lengvasvorio bokso meistriui Stasiui Barauskui.

Kunigo Jakavonio asmenybė teikė man visą gyvenimą paguodą, skiepijo tikėjimą ir viltį, tolerantiškumo jausmą, nuolaidumą, pažadino artimo meilę, laisvės vertybių troškimą ir saugojimą. Stasys Barauskas prikaltino mane įstoti į sporto klubo bokso sekciją. Daug ten išmokau – ypač gintis. Žinoma, kunigo Jakavonio patarimai etiškai buvo vertingesni, bet kartais neišvengiamai reikėjo griebtis ir Barausko patarimų.

Štai kad ir toks atvejis. Vieną vienintelį kartą davė pasmerktiesiems kažkokios keistos spalvos cukraus. Barakas buvo ligi stogo užpusytas, prakastas tik urvas nuo durų iki virtuvės, kur tą cukrų dalijo. Tą porą šimtų gramų cukraus mano draugas

(Nukelta į 7 psl.)

Los Angeles lietuvių gyvenimo kronika

VASARIO 16-TOSIOS ŠVENTĖ

Didžiąją visų lietuvių dieną, Vasario šešioliktąją, šiais metais atšventėme mėnesio devynioliktą, sekmadienį, iškeliant vėliavas Šv. Kazimiero parapijos aikštėje, iškilmingomis pamaldomis ir minėjimu – akademija.

Salė prisirinko pilnutėlė. Vasario šešioliktąją suvažiuoja net ir tie, kurių jokia kita proga nepamatysi.

Programai sklandžiai vadovavo du mūsų telkinio jaunosios kartos veikėjai – Dainė Čekanauskaitė ir Tadas Dabšys. Įvado žodį tarė inž. Antanas Mažeika, ALTos Los Angeles skyriaus pirmininkas. Amerikos himną, salei pritariant, sugiedojo sol. Antanas Polikaitis, invocaciją sukalbėjo – kun. Aloyzas Volskis. Visus susirinkusius žodžiu sveikino Lietuvos Respublikos generalinis garbės konsulas Vytautas Čekanauskas ir Estijos konsulas Jaak Treiman. Perskaityti sveikinimai, gauti raštu: Kalifornijos gubernatoriaus Pete Wilson, kongresmano Christopher Cox, City Supervisor Mike Antonovich. Pagrindinis kalbėtojas, žinomas visuomenininkas inž. Vytautas Šliūpas iš San Francisco, gerai pažįstas Lietuvos padėti, jos žmonių, o taip pat ne mažiau ir išeivijos nuotaikas. Prelegantą pristatė Vytautas Šeštukas. Priimtos rezolucijos, kurios bus pasiūstos atstatinamoms Lietuvos ir Amerikos valdžios įstaigoms.

Kiekvienais metais Va-

sario šešioliktajai Lituaništinėje Mokykloje ruošiamas rašinių konkursas, o jo laimėtojai paskelbiami ir apdovanojami minėjimo metu. Taip pat mokyklai įteikta Lietuvių Fondo ir Los Angeles šaulių kuopos pinigine dovana. Tai padarė LB Vakarų Apygardos pirmininkė Violeta Gedgaudienė ir mokyklos atstovė Aldona Kudirkienė.

Meninę dalį gražiai atliko solistė Stasė Šimoliūnienė, padainuodama tris mūsų kompozitorių kūrinius, ir, publikos itin šiltai priimta, jaunimo šokių ansamblio "Spindulys" grupė, puikiai pašokusi porą tautinių šokių. Akompanavo muz. Viktoras Ralys, šokių vadovė Danguolė Varnienė.

Minėjamą uždarė Vytautas Vidugiris. Sugiedojo Lietuvos Himną dar daugelis rinkosi apatinę svetainę papietauti ir pasidalinti puikiai pavykusios šventės išpūdžiais.

Vasario šešioliktosios šventę jau daugelis metų bendromis jėgomis rengia Amerikos Lietuvių Tarybos Los Angeles skyrius, pirmininkas Antanas Mažeika, ir Lietuvių Bendruomenės Vakarų Apygarda, pirmininkė Violeta Gedgaudienė. Abiejų organizacijų bendrame pakvietime šitaip kreipiamasi į Kalifornijos lietuvių:

"... Visi esate nuoširdžiai kviečiami dalyvauti VASARIO 16-tos šventėje. Šia proga bus renkamos aukos išeiv-

ALT Sąjungos Los Angeles skyriaus 1995 m. valdyba. Sėdi: vicepirmininkė Irena Bužėnienė ir pirmininkas dr. Povilas Švarcas. Stovi: išdininkas Ramūnas Bužėnas, sekretorė Rūta Sakienė ir vicepirmininkas Juozas Raibys.

Gen. garbės konsulo Vytauto Čekausko žodis

Susirinkome paminėti vieną iš brangiausių mūsų tautai ir valstybei dienų – Vasario 16-tąją. Prieš 77 metus Lietuvos nepriklausomybės akto paskelbimu išsipildė pranašiški Petro Klimo žodžiai, kad "Tai yra galutinas Lietuvos žodis, kuris jau negali būti atšauktas. Mūsų istorijoje jis yra naujos gaidynės pradžia".

vijos lietuvių veiklai paremti, nes, esant patiems organizaciniai pajėgiems, galėsime geriau ir Lietuvai padėti. Todėl prašome, pagal savo asmenišką apsisprendimą, aukas skirti ALT-ui ar Lietuvių Bendruomenei". Dosniai įplaukusios aukos, kaip ir visada, buvo išdalintos pagal aukotojų nurodymus.

Rūta Sakienė

Ta nauja gaidynė, deja, tęsėsi tik trumpą laikotarpį, nes tas pats kaimynas su kuriuo buvo pasirašyta garbinga sutartis, garantuojanti Lietuvos valstybės suverenumą, užgniaužė šios jaunos valstybės gyvybę dar nedavus jai progos pilnai suklestėti.

Tačiau, okupantui nepasisekė užgniaužti pačio svarbiausio tautos gyvybingumo simbolio – Vasario 16-tosios akto ir jo reikšmės. Po ilgų okupacijos metų Lietuva ir vėl tapo tuo kuo nenustojo buvusi, ko neįstengė panaikinti okupacijos ir aneksijos dešimtmečiai – laisva ir nepriklausoma valstybė. Tai buvo galima padaryti tik todėl, kad širdyje buvo išsaugota Vasario šešioliktosios Akto dvasia. Ji lydėjo lietuvių į tremtį, kalėjimus ir lagerius.

Ji lydėjo tūkstančius kritusių laisvės kovotojų. Ji lydėjo ir tuos kurie paaukojo savo gyvybes sausio 13-tąją prie televizijos bokšto, ir vėliau – Medininkuose. Ji yra ir šandien su visais, kurie stengiasi dirbti tautos gerovei.

Greitomis prabėgo pirmasis valstybės atstatymo penkmetis. Per šį laikotarpį tauta pamatė, kad yra daug sunkiau taisyti, nei naujai statyti. Supuvę okupacijos metų palikti pamatai netinka naujų rūmų statybai. O nuo jų priklausys Lietuvos ateitis – jos žmonių gerbūvis.

Vasario šešioliktoji davė Lietuvai ir mūsų tautai gyvenimą. Pagalvokime tad, kokia ta šalis yra šandien, kokie mes patys esame, ir ką turime daryti, kad tas idealas, taip ilgai teikęs mums tvirtybę kelyje į vėl nepriklausomą (Nukelta į 8 psl.)

(Atkelta iš 6 psl.)

Jonas, neturėdamas kur susipilti, ištisė kepurę. Taip džiaugėsi, eidamas į baraką, net gaila buvo žiūrėti! Bet ar Vorkutoje galima džiaugtis? Štai iš barako išeina vienas iš tų "pareigūnų", kurie palaiko visą lagerinę imperiją. Priėjęs prie Jono, jis staiga smogia per kepurę iš apačios, ir visas cukrus dinsta sniege. Jonas šito nepakelia ir ima svyruoti. Į baraką įeina apsiąsarojęs. Garsiai pasmerkiu žiauraus "blatniako" elgesį. Tada tas chuliganas, iškėlęs ranka su išskėstais pirštais virš savo galvos, puolė mane. Tuo metu visas kunigo Jakavonio mokslas, be abejonės, pragaišo, ir buvau priverstas griebtis Barausko savignyso varianto. Kaime ranka kirtau į kaktą. Chuliganą smūgis privertė gerokai atsilošti ir atkraginti pasmakrę. Tada kirtau dešine, ir didvyris dingo sniege. Manau, kad už tą nekatalikišką elgesį atleis man amžiną atilsį kunigas Jakavonis, žiauriai akovininkų nužudytas.

O mes iš bado silpome fiziškai, retėjome, tik skriaudoms ir patyčios vis augo. Mus, svyruojančius, nualintus šaltos nakties, rytą prožektorių šviesoje varydavo į darbą su... orkestru, grojančiu "Toreadoro maršą" iš "Karmen". Koks pasityčiojimas iš to puikios G. Bizet kūrinio!

Tuo metu Vorkutoje truko poros mėnesių ištisa naktis. Sustatė mus prie vartų ir grojant tam orkestrui ginkluotas mongolas iškraipyta rusų kalba rėkė mūsų brigadai: "Šak v lievo, šak v pravo – strieliat budu! (tai reiškė, jeigu žengsime į kairę ar į dešinę, mongolas šaus). Mongolų riksmas susiliejo su muzikos garsais. Ar begalima dar niekšingiau pasityčiooti iš tos šventos mūzos? Girdejau, kad ir fašistai panašiai elgėsi su žmonėmis mirties lageriuose.

Ptkausko brigada vis nyko. Aš buvau paimtas tardyti į kitą lagerį. Ten įsitikinau, kad ir pačiame pragare gali būti pragaras. Mūsų bri-

gada tame lageryje buvo varoma daugiau nei dešimt kilometrų į darbą. Ne, tai ne darbas, o pasityčiojimas iš žmonių. Šaltis ir vėjas, pustantis sniego dulkes, prasiškerbdavo į mažiausią plyšėlį ligi dar gyvo kūno. Darbas toks beprasmiškas, kaip ir visa lagerinė visos imperijos valdžia. Nusvyravę dešimt kilometrų į darbą, mes nepajėgdavome kastuvo pakelti, nes rankos ir kojos būdavo sušalusios. Tų peršalimų pėdsakus jaučiau iki šios dienos. Mano kojų pirštų negai kasmet nuslinkdavo dar dešimt metų jau išėjus iš lagerio. Blogiausia buvo grįžti iš darbo: ne vienas taip nusilpdavo, kad reikėjo parnešti. Lageryje vos suspėdavome atsiguoti ant gultų ir kietai užmigti, kai darbuotis imdavo bolševizmo talkininkės – utėlės. Jų nebuvo jokios galimybės išnaikinti. Laisvo pasaulio žmonės negali patikėti tuo, nes jų vaizduotė nesiekia tų žmogaus pažeminimo ribų. Net ir mes tik puse sąmonės suvokėme, kad tai

ne sapnas. Mano "marškiniai", jau pusantros metų nekeisti ir neskaltbi, sutrūnijo ir krito it puvančio medžio žievė. Tada ir aš pasidaviau. Neatlaikęs fiziškai, neištveręs, praradęs sąmonę, pakliuvau į lazaretą (ligoninės pašaipą), kur nebuvo nė vieno gydytojo. Vaistas tebuvo vienas – ricina. O tada nelaimingąjį apnikdavo tokios vidurių kančios, kad daugiau jis niekuo nesiskundė.

Vėl pradėjo mus iš to lazareto imti į darbą lagerio ribose, vėl prasidėjo mūsų skriaudimas. Chuliganai buvo sužvėrėję. Kartą buvo taip. Trys niekšeliai tyčiojosi ir skriaudė vieną tautietį, kuris prašė gražiuoju palikti jį ramybėje. Bet kuo jis buvo nuolaidesnis, tuo įžūliau jį puolė ir niekino. Įsitikinę, kad galima skriausti be jokios atsakomybės, pradėjo tyčiotis iš jo tautybės. Tada mūsų kantruolis neišlaikė, ir čiupęs agresyviausią puoliką už kojų, iškėlė jį taip aukštai, kaip Povilas Vlasovas vėliavą, ir paleido žemėn it šiukš-

lę. Kiti sėbrai paskubomis pasitraukė.

Po šio įvykio mudu pasikalbėjome. Pasirodė, kad jį į imtynių treniruotę prikalbino mano pažįstamas Karolis Dineika. Treneris jį gyrė, kad esąs labai gabus ir tvirtas, tik turįs atpalaiduoti agresyvumą. Pranašavo jam net sportinę karjerą... Bet susitikti vargšeliui su japonais taip ir neteko, reikėjo pasitenkinti tik azijatais. Mudu ne vieną iš jų pataisėme. Dauguma mūsų tautiečių stengėsi išgelbėti savo gyvybę, kad ateity galėtų dar ką nors gero savo tautai nuveikti. Žuvusiems davėme pažadus: mūsų ateities vardan negailėsime jėgų laisvei. Nėra svarbesnio žmogaus siekio kaip darbas savo visuomenei ir jos gerovei. Mūsų darbus ir jėgas skiriame tiems mūsų tautos sūnums, kurie paaukojo už mus savo didžiausią vertybę – gyvybę.

(Bus daugiau)

(Atkelta iš 7 psl.)

gyvenimą, rastų tinkamą dirvą namuose, kur dėl jo tiek buvo kentėta, tiek gyvybių paaukota, tiek kraujo pralieta.

Sunkus šių dienų gyvenimas tai dar ne ženklas, kad geriau nebus. Ateitis yra mūsų rankose. Ji dideliu mastu priklausys nuo paties lietuvių kūribingumo ir pasiaukojimo didesniai idealui. Mūsų, gi, užsienyje gyvenančių lietuvių, pareiga yra jiems visokeriopai padėti. Niekomet nepamirškime, kad Lietuva yra mūsų visų tėvynė. Mokėjome jos labui dirbti per ilgus okupacijos metus, mokėkime ir dabar būti jai ramsčiu jai žengiant į priekį sunkiu gyvenimo keliu.

Deja, vidiniai sunkumai krašte tai dar ne viskas. Kaip ir 1918 metais, taip ir šandien, Lietuvos valstybingumui įsitvirtinti grėsia pavojus ir iš svetut. Jeigu pagal kai kuriuos įvykių stebėtojus rytuose ir nėra nieko naujo, jeigu mūsų saugumas, jų nuomone, yra užtikrintas dar vienam penkmečiui, tai tokios

kalbos turi rimtą pagrindą mumyse sukelti nerimą. Nuolatiniai garsūs svaichiojimai apie atkūrimą imperinės Rusijos su Baltijos valstybėmis kaip tos imperijos dalimi, nors ir kaip būtų paneigiami Maskvos, nesuteikia mums ramybės. Todėl, ir Lietuvos ryžtas kuo greičiau integruotis į vakarų Europą, ypač NATO, yra jos gyvybinis reikalas. Priklausymas "Partnerystė taikos labui" programai – tai pirmas žingsnis ta kryptimi. Tikėkime, kad Lietuva savo tinkamumą šioje programoje pilnai pateisins ir tuo pagreitins dieną tapti pilnateise NATO nare.

Tačiau, nežiūrint visų sunkumų kuriuos turi išgyventi Lietuva šiame persiorientavimo ir atsistatymo laikotarpyje, viltingai žiūrėkime į priekį pasitikėdami savimi. Juk sapnas atkurti laisvą ir demokratinę Lietuvą virto realybe Kovo 11-tosios aktu, kuris kilo iš vasario 16-tosios dvasios. Tad, tegul ta dvasia ir toliau vienija tautą dirbti naudingą darbą visų žmonių ir valstybės gerovei.

TRADICINIS KONSULŲ PRIĖMIMAS

Švento Kazimiero parapijos didžioji salė šį Vasario Šešioliktosios vakarą skęsta gėlėse, žiba daugybe žvakių, stalai apkrauti įvairiais puošniais paruoštais šaltais ir karštais užkandžiais. Prie dviejų barų pasiruošę stovi patarnautojai. Nors auksiniu Vyties ženklu papuošti Lietuvos Respublikos gen. garbės konsulo Vytauto Čekanausko kvietimai sakė "Tarp 6-tos ir 8-tos valandos", bet dar gerokai prieš nustatytą valandą prie plačiai atvirų salės durų stovi Janina ir konsulas Vytautas Čekanauskai, kiekvieną svečią lietuvių ar kito krašto atstovą, vienodai šiltai pasveikindami. Už jų, prie stalo sėdi visos trys jų dukros: Dai-va, Vida ir Rita, registruojančios atvykstančius svečius ir taip pat kiekvienam randančios mielą žodį ir skaidrią šypseną. Visos Čekanauskų moterys kaip visada, taip ir šiandien pasipuošusios tautiniais rūbais, kurių grožį komentuoja svečiai kitataučiai.

Valandą pasivažiavus ir pasišnekučius, konsulas ir ponija lipa scenon, sugiedami Amerikos ir Lietuvos Himnai (čia girdėt komentarų iš svečių konsulų, koks laimingas esąs Lietuvos konsulas, nes jis turi savą "built in" solistę – žmoną Janiną). Iškalbusis mūsų konsulas, kaip ir visuomet, lakiu žodžiu pasveikina susirinkusius, pamini šios šventės svarbą ir Lietuvos padėtį ir, užbaigdamas, kviečia visus pakelti taures už Amerikos ir Lietuvos laisvę.

Sveikinimus perdavė ir atatinamas atmenas (plaketės) įteikė trys vietinės valdžios atstovės: Lourdes Saab – Los Angeles, Mayor Chief of Protocol, Ginger Barnard – Los Angeles County, Deputy Chief of Protocol ir Gayle Anderson – Orange County, Chief of Protocol.

Gerai suorganizuotas vakaras, ko ir tikėtasi, praėjo iškiliai ir šventiškai. Padėka rengėjams.

Rūta Sakienė

PAGARBIAI PRISIMINTOS PREZIDENTO ANTANO SMETONOS GIMIMO IR MIRTIES SUKAKTYS

(Minėjimą rengė Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Los Angeles skyrius)

Šv. Kazimiero parapijos salė... Juodoj scenos gilumoj nedrąsiai driekiasi mėlyna šviesa... Scenos kairėj – juodai žibantis fortepijonas... Dešinėje – šviesų nuspalvintas didžiulis Prezidento ANTANO SMETONOS portretas, tautinė vėliava, gėlės.

Toks vaizdas pasitiko atvykusius gausius žiūrovus ir nuteikė juos rimčiai, pagarbai, tyliems pašnekesiams.

KUNIGO ALOYZO VOLSKIO INVOKACINĖ MALDA

Dieve, pasaulio Kūrėjau, kuris žmogaus prigimties turtingumą išreiškė tautų įvairumu, leisk, kad mes visados pasiliktume ištikimi lietuvių tautos sūnūs ir dukros, kad Tavo Apvaizdos lemtas mūsų buvimas svetimame krašte nepajėgtų mūsų išrauti iš gimtosios mūsų žemės.

Kristau, pasaulio Atpirkėjau, kuris savo apaštalus siuntei mokyti visų tautų, tegu Tavoji atpirkimo malonė padaro, kad mes kaip lietuviai būtume tikrai kilnūs pavyzdžiai svetimiesiems ir pasididžiavimas saviems, kad kartu su savo tauta, per šv. krikštą įsijungę į visuotinę Tavo Baznyčią, visados būtume gyvi ir uolūs jos vaikai.

Viešpatie, suteik palaimą ir ramybę žymiesiems mūsų tautos vadams, ypatingai prezidentui Antanui Smetonai, kurio gimimo ir mirties sukaktis šiandien minime. To prašome per Kristų mūsų Viešpatį. Amen

Los Angeles, CA, šv. Kazimiero parapijos salėje Prezidento Antano Smetonos minėjimas. Pirmoje eilėje iš k.: Albinas ir ponija Markevičiai, Antanas Mažeika, Aleksas ir Madė Kiršonai, Janina ir Vytautas Čekanauskai. VI.Gilio nuotr.

Skyriaus pirmininkas Povilas Švarcas keliais sakiniais pasveikino atvykusius ir minėjimo eigą perdavė rež. Petru Maželiui. Solistė Janina Čekanauskienė, palydint fortepijonu komp. Raimondai Apeikytei sugiedojo Amerikos himną. Sugiedojus himną kunigas Aloyzas Volskis sukalbėjo jautrią, tautiniškai religinę invokaciją.

Rež. Petras Maželis tolimesnei minėjimo eigai tęsti pasakė įvadą: "Nepriklausomos Lietuvos laikinojoje sostinėje, Kaune, senamiestyje stovėjo grakštūs Lietuvos Vyriausybės Baltieji Rūmai. Prie jų bujojo didingų medžių sodas, išraitytas gražiais takeliais. Prie sodo vartų stovėjo budintis taurus Lietuvos karys.

Praeidami pro sodo var-

tus kauniečiai galėdavo pamatyti sodo takais besivaikščiojantį, juodai apsirengusį, dažnai žiūrintį į žemę giliai susimąsčiusį žmogų. Sudėjęs rankas už nugaros jis stabtelėdavo prie kurio nors medžio, pažvelgdavo į jo viršūnę, o gal pastebėjęs jame paukštelį vėl ramiai nužygiuodavo į Baltuosius rūmus. Taip. Jūs jau žinote – šis ramaus veido ir gilių akių žmogus – LIETUVOS PREZIDENTAS ANTANAS SMETONA, kuriam šis minėjimas ir skirtas". Padaręs įvadą, kalbai apie prezidentą, pakvietė daug spaudoje rašantį žurnalistą – redaktorių Karolį Milkovaitį.

Prelegentas savo rūpestingai ir dalykiškai išstudijuotoj kalboj prezidentą ANTANĄ SMETONĄ apibūdino kaip gilų krikščionį, religingą asmenį, mokslininką, valstybininką, tautinės minties sąjūdžio ideologą, rašytoją – filosofą. Aptarė ir jo tautinį ir valstybinį palikimą. Prezidentas norėjo tapti kunigu ir buvo išlaikęs egzaminus į Žemaičių kunigų seminariją, už lietuvišką veiklą kelis kartus buvo pašalintas iš gimnazijos ir universiteto ir tik didelio užsispyrimo vedinas universitetą baigė. Išrinktas prezidentu buvo tolerantiškas, jo vyriausybėje buvo įvairių pažiūrų valstybininkų, o ministrų pirmininku buvo kunigas Vladas Mironas, kanceliarijos viršininku

– kun. dr. Pijus Bielskus. Prelegentas priminė komunistinę to meto pagrindžio veiklą ir kovą su ja, prezidento pramatymą apie galimą raudonąjį pavojų. Prezidentas daug rašė, rūpinosi jaunosios kartos švietimu, tautos gerbūviu. Prelegentas nagrinėjo pasitraukimą iš Lietuvos ir mirtį išeivijoje.

Ši Karolio Milkovaičio kalba buvo klausytojų įtempiai išklausyta ir priimta su nuoširdumu ir ilgais plojimais. Ši kalba bus atspausdinta mūsų spaudoje.

Meninėje dalyje girdėjome viešnią iš Chicagos – Laimutę Stepaitienę. Prie fortepijono – Los Angeles lietuvių turtas – Raimonda Apeikytė. Solistė šiam minėjimui pasirinko tik lietuvių kompozitorių kūrinius ar jų harmonizuotas liaudies dainas. Savo lyrišku sopranu padainavo Stasio Sodeikos, Konrado Kavecko, Stasio Šimkaus, Juozo Gruodžio dainas ir V.K.Banaičio harmonizuotų liaudies dainų ciklą. Publikos abi menininkės šiltai priimtoms ir apdovanos gėlėmis.

Neilgai užsitęsęs minėjimas baigtas Tautos Himnu.

Minėjimo dalyviai dar ilgai šnekučiavosi prie kavos, sumuštinų ir pyragaičių, pagirdami minėjimo slinkčių, formų ir turinių.

Petras Maželis

1995 m. vasario 12 d. Prezidento Antano Smetonos minėjimo programos atlikėjai. Iš kairės: pirm. dr. Povilas Švarcas, režisierius Petras Maželis, solistė Janina Čekanauskienė, muzikė Raimonda Apeikytė, prelegentas Karolis Milkovaitis. VI. Gilio nuotr.

SENI, GERI LAIKAI

Vladas Vijeckis

(Atkelta iš 2 psl.)

Toks labai gudrus žmonijos tyrinėtojas sakė, kad mes visi kitę iš beždžionių. Dar ir šiais laikais ne visi nori su tuo sutikti. Priklausau prie tų. Tas pats išminčius sakė, kad buvo tokia evoliucija, kad mes per kažin kiek metų išvirtome į tokius žmones, kokius šiandien gatvėse matome. Ir tai vyko labai pamažu. Urvinis žmogelis negirdėjęs apie jokiais evoliucijas, bet pastebėjęs pakitimus savo kūne, kreipiasi į daktarą.

– Daktare, pastebėjau, kad mano uodega kasdien trumpėja. Kas daryti?

– Čia keblus klausimas. Teks padaryti daug tyrimų (anais laikais daktarai taip pat rėmėsi labai brangiais tyrimais). Tik tyrimai buvo be mašinų. Pasmilko dūmeliais, apšokinėja aplink, barškaliais taktą grojant, ir tu sveikas. Eik sau stumbrų medžioti. Tik daktarui teks atiduoti tiek, kad vargu tau vienai vakarienei liks.

Po ne kurio laiko (gal po pusmilijonio metų) vėl kreipiasi į daktarą.

– Pastebėjau, kad uodega visai pranyko, bet plaukai taip pat pradeda nebeželti. Dar bent kiek ir būsiu plikas.

Anais laikais daktarai neturėjo vaistų nuo plikimo, kaip ir šiais laikais.

– Gaila, negaliu daug padėti. Be plaukų sunku išgyventi šiais laikais. Gali sušalti. Tad numauk kailį nuo meškos ar liūto. Apsiklok ir bus šilta.

– Bet, daktare, žmona labai kvaršina galvą. Ji labai nenori būti nuplikus. O be to ji užsimanė vaikščioti ant dviejų kojų. Nei šis nei tas. Nueini į bendruomenės susirinkimą. Visi vaikšto ant keturių, o ji stiepiasi ant dviejų.

– Sumedžiook minkų ir pasiūk minkų kailinius. Dabar madoje. Ir ant dviejų vaikščioti dabar mada. Pabandyk ir tu. Jeigu negali nugąlėti, prisidėk. Toks dabar gyvenimo šūkis.

Urvinio žmogaus būta labai paklusnaus. Jis sumedžiojo minkus, pasiuvo žmonai kailinius, pats apsidengė meškena ir nuėjo į urvinių žmonių parengimą. Sukėlė beveik sensaciją. Nors kitos moterys labai pavydžiai ir pikta žvilgčiojo į naujos mados atnešėją, bet urvinis žmogelis to nepastebėjo. O todėl, kad susitiko su savo pažįstamais. Aptarė, kaip reikia stumbrą sumedžioti. Visokių nuomonių buvo. Vieni sakė, kad su ietimi geriausia, kiti tvirtino, kad su vilyčia. O vienas toks dar labai plaukuotas pareiškė, kad ateityje visus žvėris galėsi iš tolo medžioti. Tik paspausi ir gyvulyš tavo. Visi išjuokė tokį kvailį. Ten pat moterys ėmė šūkauti net pačios nežinodamos ko jos nori. Vienas kitas tvirtėnis vyras trinkelėjo kuoka per galvą ir pabaigė ginčus. Bet atsirado, kurios vistiek šaukė kažko norėdamos. Kol pagaliau vienas labai gudriai atrodantis pareiškė:

– Ko jūs šūkaujate? Palaukite dar tik pusę milijono metų ir jūs valdysite tuos urvus. Aš taip pranašauju.

Moterėlės aprimo. Ką reiškia tik tiek palaukti.

Ir taip įvyko Darvino skelbta evoliucija. Vyras neteko uodegų ir nupliko. Moterys gavo minko kailius. Atsistojo ant dviejų kojų ir užlipo vyrams ant galvos.

Vyras labai gailisi priešdarvinių laikų. Būtų gražiai plaukuoti. Nuo galvos iki kojų. Gyventų urvuose ir nereikėtų mokėti skolų nei

komunistams vadovavo žydai. Rusijoje jie net pykosi su Leninu, kuris nepritarė atskiros žydų komunistų "Bund" sekcijos Petrograde steigimui. Rusijos nacių vadovas išpylė reporteriams visą litanią pavardžių, pradėdamas pačiu Marksu, įrodinėdamas, kad bolševizmas buvo žydų socialistų išmislas: Roza Luxemburg, Ed. Bernstein, Karl Kautsky, Leon Blum, rumūnas Dobrogeanu (Katz), Berija, Litvinov, Koganovič ir t.t.

Barkašov gyrėsi turįs savo judėjime apie 20,000 narių, kurie esą jauni karininkai ar jauni saugumo įstaigų tarnautojai. Paklaustas, kaip rusai, tiek daug nukentėję nuo nacių Vokietijos, gali gerbti jų vadą Adolfą, vadą paaikšino, kad rusai neturi draugų, o dabartiniai politiniai vadai yra tik prisitaikėliai ir pataikūnai, kuriems nerūpi Rusijos ateitis ir garbė. Paklaustas, kodėl nesijungia su "liberalų demokratų" vadu Žirinovskiu, Barkašov atsakė, jog su Žirinovskiu jam nepakeliui, ne dėl to, kad jis žydas, bet kad "jam galvoj negerai".

kasmet perdažinėti namų. Nebūtų sąskaitų už elektrą, telefoną, dujas, nes kaip surašysi ant akmens. Automobilis negestų ir policija negaudytų už greitą važiavimą. Kad ir labai iškilmingame subuvime nereikėtų juodų suknių ir juodų kaklaraiščių, nei švarkų su uodegom. Ir jeigu atnešum stimos šlaunį, būtum pagerbtas, kaip herojus. Pasodintų prie garbingųjų svečių akmens ir ilgai kalbėtų apie tavo žygdarbius ir dorybes.

Bet kalbos būtų trumpos. Mat anais laikais žmogaus žodynas buvo nedidelis. Taip pat ir knygų neleido. Mat akmenis sunku nešioti.

Iš visur apie viską

Stebėtojai mano, kad rusų šovinistų, fašistų judėjimuose daug kam "galvoj negerai". Daug pavojingesnės naujos komunistų grupuotės, kurių dvi atmeta visokius demokratinius bandymus ir siekia atstatyti buvusią Sovietų Sąjungą, jei reikės, pavartojant smurtą ir bet kurias priemones.

TRUMPAI

• Rusijoje vasario 13 buvo sudarytas Konstitucinis Teismas iš 19 narių. Jų pirmininkas Vladimir Tumanov. Narių kadencija – 12 metų. Teismo uždavinys spręsti ar vyriausybės veiksmai derinasi su konstitucija.

• Ukrainos žmonių opinijos apklausa parodė, jog 46 proc. norėtų grįžti į centrinės valdžios planavimo sistemą, o 31 proc. pasisakė už laisvosios rinkos sistemą. Likusieji sakėsi nežiną, kas būtų geriau. Apie 32 nuoš. ukrainiečių norėtų vienos partijos valdymo, o 42 proc. pasisakė už dvi ar daugiau partijų.

• Jungtinių Tautų Taikos priežiūros kariuomenė pasitraukė iš Somalijos. Mogadishu mieste jau prasidėjo kovos tarp trijų genčių ar politinių partijų. Minimi trys generolai, kurie bandys pagrobti jėga šalies valdžią.

• Angoloje tęsiasi taikos derybos tarp vyriausybės ir sukilėlių, vadovaujamų Jonas Savimbi. Jungtinės Tautos pasiūlė atsiųsti 7,000 kareivių iš Brazilijos, Pakistano, Urugvajaus ir Zimbabvės prižiūrėti, kad būtų užbaigtas jau 19 metų užsitęsęs pilietinis karas.

• Kanados vyriausybė planuoja mažinti savo išlaidas, nes jos jau 20 metų pralenkia pajamas. Finansų ministras Paul Martin paskelbė, kad valstybės skola jau siekia 550 milijardų dolerių. Jei nepavyks sumažinti deficito, vyriausybei teks kasmet išleisti po 64 milijardus vien palūkanoms mokėti.

• Afganistane islamo studentų grupė susiorganizavo į naują kovotojų armiją ir

išėjo prieš anksčiau veikusias ir susitarti nesugebančias Hikmatyar'o ir Rabbani karo jėgas. Nauja religinė grupė pasivadino "Taliban" vardu. Grupės tikslas – taika, kurios nepavyko surasti, nors rusų kariuomenė ir buvo priversta pasitraukti. Vien pernai kovose dėl sostinės Kabulo žuvo 7,000 žmonių ir 27,000 buvo sužeisti.

• Brazilijai tarpininkaujant, bandoma užbaigti Ekvadoro ir Peru karą. Jis vyksta dėl 68 kilometrų pločio kalnų pašlaitės ruožo, kur siena niekad nebuvo nustatyta.

• Kinija paskelbė, kad jos gyventojų skaičius pasiekė 1.2 milijardo penkeriais metais anksčiau, negu buvo numatyta. Pradėta nauja agitacija, kad šeima neturėtų daugiau kaip po vieną vaiką.

• Abchazijos sukilėliai paskelbė, kad jie nutraukia kovą dėl atsiskyrimo nuo Gruzijos. Čecėnijos pavyzdys parodė, kad Vakarami nieko nedarė padėti nepriklausomybės siekiančioms tautoms. Komentatoriai mano, jog tas pareiškimas sugalvotas Kremliuje.

• Rusijos kariuomenės štabas paskelbė, jog rusų kariuomenė prarado Čecėnijoje 1,020 karių. Dar 450 laikomi dingusiais, tur būt, žuvusiais. Tarptautiniai stebėtojai mano, kad žuvusių, įskaitant civilius, buvo 25,000.

• Bosnijos serbų parlamentas atmetė iš anksto bet kurį taikos planą, kuris reikalautų teritorijos atidavimo bosniečiams.

• Pietų Afrikos prezidentas Nelson Mandela, 76 m., paskelbė, kad jis pasitrauks iš pareigų, kai pasibaigs jo pirmasis terminas 1999 m.

• Egiptas pasiūlė Izraeliui sudaryti regioninį saugumo paktą. Izraelis pirma turėtų atsisakyti savo branduolinių ginklų.

• JAV Kongrese pietinių valstijų demokratai sudarė nepriklausomą 23 kongresmenų grupę, kuri parems didžiąją respublikonų partijos planą.

CHICAGOS LIETUVIAI FILATELISTAI

Chicagoje ir apylinkėse gyvena nemaža lietuvių filatelijos mėgėjų, kurie yra susibūrę į draugiją, pavadintą "Lietuva". Jai priklauso 128 nariai, nors ne visi yra vietiniai filatelista. Draugijos susirin-

kimas įvyko sausio 29 d. Jaunimo centre. Čia pranešimą padarė valdybos pirmininkas J. Variakojis. Nutarta tą pačią valdybą palikti kitam terminui. Susirinkimui pirmininkavo garbės narys J. Masilionis.

GYDOMI VAIKAI IŠ LIETUVOS

Kaip jau žinome, Chicagoje veikianti "Lietuvos Vaikų Vilties" organizacija rūpinasi Lietuvoje gyvenančių vaikų gydymu. Dalį iš jų atsiveža į Chicago ir čia gydo Shriners ligoninėje. Šiuo metu tokių

nelaimingų vaikų čia yra šeši: Sabina Birietaitė, Justinas Milkevičius, Gintarė Miciulevičiūtė, Rūta Bradauskaitė, Regimantas Nemkevičius ir Gintaras Valentukonis

-eš-

Manhattano vyriausias prokuroras Robert Morgenthau (k.) įteikia Lietuvos Respublikos generolinio prokuroro pavaduotojui Artūrai Paulauskui (viduryje) beisbolo kepurę prisiminti New Yorką. Kartu dalyvauja Dan McGiucutty (d.), kuris veda kovą prieš organizuotą nusikalstamumą New Yorko mieste. Susitarta abipusė kooperacija.

SĖKMINGAS "TAUPOS" DEŠIMTMETIS

Aurelija M. Balašaitienė

Š. m. vasario 26 dieną, 12 val. ryto, pasivažiavus "Taupos Lietuvių Kredito Kooperatyvo" ponių skonin-gai paruošta kavute, į Dievo Motinos parapijos auditorijoje šaukiamą metinį susirinki-mą susirinko 129 "Taupos" nariai, direktorių taryba ir ad-ministracija. Tarybos narys Algis Rukšėnas atidarė susirinkimą, pasveikino susirin-kusius, pristatė direktorių tarybos ir komisijų narius bei administraciją ir pabrėžė, kad "Taupa" švenčia savo dešimties metų darbo sukaktį. Išdalintos, skoningai pagamin-tos brošiūros su vaizdingomis diagramomis rodo "Tau-pos" augimą, kapitalo didė-jimą, narių prieauglį, ir t.t. Perskaitęs dienotvarkę, Algis Rukšėnas pakvietė advokatą Algį Širvaitį perskaityti 1994 m. vasario 27 dienos metinio susirinkimo protokolą. Po to nusipelnę "Taupos" iniciato-riai ir talkininkai buvo apdo-vanoti atmenomis (plaketė-mis) bei istorinėmis nuotrau-komis: ilgametis teisinis pa-tarėjas Algis Širvaitis, "Tau-pos" steigėjas ir pirmasis ve-dėjas Vytautas Staškus, da-bartinis vedėjas Aleksas Spirikaitis, talkininkai Gintas Taoras, Dana Ramonienė ir Balys Steponis. Direktorių Algio Rukšėno ir dr. Vytauto Mauručio trijų metų kaden-cijai pasibaigus, nominacijų komisijos pirmininkui Algiui Širvaičiui pasiūlius, jiedu bu-vo plovimais perrinkti. Algis Rukšėnas papasakojo "Tau-pos" dešimties metų istoriją, iškeldamas Vytauto Staškaus nuopelną, steigiant pirmą lie-tuvišką finansinę instituciją Ohio valstijoje, pasidžiaugė jos klestėjimu ir modernios kompiuterių sistemos įvedimu.

Jau dešimtį metų "Tau-pai" dirbantis finansinis pata-rėjas Richard Hallal padarė išsamų pranešimą apie "Tau-pos" finansinį stovį, jį įvertindamas labai gerai, vaiz-džiai nusakydamas koopera-tyvo augimą, aktyvui artėjant prie devinto milijono dolerių su virš aštuonių milijonų do-lerių suma taupomose sąskai-tose, išmokėjus apie ketvirtį

milijono palūkanų, o narių skaičius, pradėjus su 149 na-riais 1984 metais, išaugo iki 1294. Jis taip pat pabrėžė, kad buhalterinės knygos ir atskaitomybė yra labai gerai tvarkomos, kaip tą patvirtina ir reguliariai "Taupą" tikri-nantys valstybės revizoriai.

Toliau žodį tarė vedėjas Aleksas Spirikaitis, jaunas 31 metų administratorius, 1985 metais baigęs Clevelando Valstybinį Universitetą su verslo administracijos ba-kalauru, iš Vytauto Staškaus perėmęs vedėjo pareigas 1990 metų balandžio mėnesį. Pasidžiaugęs, kad perein-tais metais į "Taupą" įstojo 123 nauji nariai, jis dėkojo klebo-nui kun. Gediminui Kijaus-kui už kooperatyvui teikia-mas patalpas parapijoje ir ad-ministracijos nariams už tal-ką darbą: Rimai Nasvytie-nei, Gražinai Varnelienei, Rimai Apanavičiūtei, Vytui Apanavičiui, Virginijai Ru-binski, Nijolei Rukšėnienei ir Andriui Belzinskui.

Direktorių Tarybos pir-mininkas adv. Egidijus Marcinkevičius savo pranešimą pradėjo padėka Aleksui Spi-rikaičiui, direktoriams ir finansų patarėjui Richard Hallal, pasidžiaugė "Taupos" puikiu stoviu ir tuo, kad ji yra pakankamai pelninga. "Taupa" buvusi labai aukštai įvertinta kasmet unijų daro-mame kooperatyvų įvertini-me penkerių laipsnių skalėje. Pernai "Taupai" teko trečia vieta, o šiais metais jau už-kopė į antrą! "Taupa nėra vien finansinė institucija, bet taip pat yra ir lietuviška organizacija", šiltai pabrėžė kalbėtojas, todėl kasmet skiria lietuvių organizacijoms pinigines dovanas. Šiais me-tais "Taupos" vardu jis įteikė po 1000 dol. čekius Šv. Ka-zimiero Lituanistinei mokyk-lai, per tėvų komiteto pirmi-ninką Kęstutį Civinską, BALFui, per pirmininką Vin-cą Apanių, Religinei Šalpai per Zenoną Obelenį, ir APPLE pedagogų organizacijai, per Ireną Gedrienę. "Žaibo" spor-to klubo atstovui Vidui Tatarū-nui ir Dievo Motinos Parapi-

jos choro vadovei muzikei Ritai Čyvaitei – Kliorienei įteikė po 500 dolerių čekius. Ir pa-dėkojo ponioms už suruoštas vaišes. Toliau jis iškėlė labai svarbų klausimą, kviesdamas narius balsuoti už statuto (charter) pervedimą iš val-stijos kontrolės į federalinės valdžios kontrolę, motyvuodamas tuo, kad valstijose sta-tutas turi daug suvaržymų, labai riboja paskolų sumą santykiuje su turimais akty-vais, o už Ohio valstijos ribų gyvenantiems nariams drau-džiama duoti paskolas bet kokiam tikslui. Tuo tarpu fe-deralinis statutas mažiau var-žo duodamų paskolų procetą ir neribuoja narių gyvenčių. Algis Rukšėnas patvirtino, kad federalinis statutas teikia daugiau lankstumo. Po kelių klausimų iš vietos, nariai nu-balsavo už statuto keitimą ir po to Algis Rukšėnas susirin-kimą uždarė. Tai įdomus ir svarbus susirinkimas, pada-rius reikšmingą sprendimą pakeisti statutą, tuo paleng-vinant sąlygas "Taupai" augti ir tarnauti platesnei lietuvių grupei.

Dabartinę "Taupos" di-rektorių taryba sudaro advo-katas Egidijus Marcinkevičius – pirmininkas, dr. Vytautas Maurutis – vicepirmininkas, Richard Hallal – izdininkas, Vytautas Kliorys – sekretorius ir trys nariai – direktoriai: Marija Mikonienė, Vincas Urbaitis ir Algis Rukšėnas.

"Taupos" nariai yra labai pa-tenkinti tarnautojų paslaugiu ir profesionaliu patarnavimu. Clevelando lietuviai gali di-džiuotis savo klestinčia finan-sine institucija, kuri ne vien fi-nansiniuose reikaluose patar-nauja, bet ir dalį savo pelno kas-met skiria gyvybinės reikš-mės lietuviškoms organizaci-jomis, kuriose glūdi lietuviš-ko įsipareigojimo tąsa ir gyvybė.

CLEVELANDO LIETUVIŲ NAMŲ AKCININKŲ METINIS SUSIRINKIMAS

Gerb. Akcininke;

Kviečiame jus dalyvauti metiniame Lithuanian Village, Inc. akcininkų susirinkime 1995 m. kovo 12 d. 12:00 val. Lietuvių Namuose 877 East 185th St. Cleveland, Ohio.

1994 metų bendrovės operaciniai rezultatai, nežiū-rint įvairių nenumatytų išlai-dų, namų remonto ir nepalan-kių ekonominių sąlygų, yra pozityvūs be nuostolių, ne-skaitant amortizacijos. Visa tai buvo atlikta direktcijos pastangomis – sumažinant išlaidas, direktoriams akty-viai dalyvaujant kasdieninėje veikloje ir talka akcininkų, kuriems rūpi bendrovės ateitis.

Prašome visus Lithua-nian Village, Inc. akcininkus padidinti savo investavimą, nuperkant daugiau bendrovės akcijų tuo būdu sustiprinant bendrovės ekonominę padėtį. Lėšos sukauptos parduodant akcijas bus naudojamos tik bendrovės skolų apmokėjimui. Pardavus visas turimas akcijas, Lithuanian Village, Inc. liktų be jokios ilgametės

skolos, bendrovės ateitis bū-tų garantuota ir akcijų vertė būtų reali.

Tikime, kad jūs teigia-mai atsiliėpsite į šį Lithua-nian Village, Inc. direktcijos skelbiamą akcijų – skolų su-mažinimo – vąjį ir dalyvau-site metiniame akcininkų su-sirinkime.

Metiniame akcininkų su-sirinkime renkami trys direk-toriai. Nominacijų komisija siūlo šiuos kandidatus: Vy-tą Jokūbaitį, Egidijų Marcinke-vičių ir Liviją Juodiškaitę – Pollack.

Direktorių Taryba

ALGIMANTAS DAILIDĖ

dėkoja visiems aukojusiems jo Apsigyrimo Fondui. Ko-va su JAV Teisingumo De-partmentui (OSI) reikalauja daug lėšų. Norinčius pagel-bėti prašau siųsti aukas

Al. Dailidė Defense Fund
P.O. Box 41415
Cleveland, OH 44141

TRANSPAK

TRANSPAK

Siuntiniai į Lietuvą pristatomi į namus.
Skubiems siuntiniams - AIR CARGO.
Komercinės siuntos pagal susitarimą.
MAISTO SIUNTINIAI nuo \$29.- iki \$98.-

Aukštos kokybės maisto produktai

Pageidaujant prisiųsime smulkia informaciją.

Rūta Degutienė, 28262 Chardon Rd.
Willoughby Hills, OH 44092
Tel. 216-943-4662

Dirbame nuo 1987 m.

TRANSPAK, 2638 W. 69th St.
Chicago, IL 60629 Tel. 312-436-7772

BORN TO TRAVEL

26949 Chagrin Blvd. #103

(Ohio Savings Building)

BEACHWOOD, OH 44122

Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980

Fax: (216) 831-5028

OFFERING CORPORATE AND LEISURE TRAVEL
THE BEST AVAILABLE AIRFARES, HOTELS,
CAR RENTALS, ALL LAND ARRANGEMENTS.

MES SIŪLOME KELIONES Į ŠILTUS KRAŠTUS:
MEXICO, KARIBŲ SALAS IR Į KITUS KRAŠTUS.

SKAMBINKITE ARBA APLANKYKITE MUS IR MES
PADĖSIM SUPLANUOT JŲSŲ KELIONĘ

RITA STAŠKUTĖ
kelionių specialistė

KELIONĖS Į LIETUVĄ

* Geros kainos ir patogūs lėktuvai *

SPECIALI EKSKURSIJA Į SPORTO ŠVENTĘ
– išvykstame liepos 27 – grįžtame rugpjūčio 9.

kaina iš Clevelando \$962 (+ mokesčiai)

kaina iš New Yorko \$820 (+ mokesčiai)

DĖL INFORMACIJOS PRAŠOME SKAMBINTI 831-5530

TAIP PAT, PAGAL JŲSŲ PAGEIDAVIMĄ,
ORGANIZUOJAME KITAS EKSKURSIJAS Į LIETUVĄ

SKRYDŽIAI Į VILNIŲ SU FINNAIR

arba kitomis oro linijomis:

SAS, LUFTHANSA, LOT Polish.

MES TAIP PAT ATSTOVAUJAME LITHUANIAN AIRLINES

ŽVAIGŽDUTĖ
MOTIEJŪNIENĖ

UŽSISAKYKITE "EUROPOS LIETUVI" PAREMSITE

UŽSIENIO LIETUVIŲ SAVAITRAŠTĮ LIETUVOJEI

Londone 47-rius metus Didžiosios Britanijos lietuvių sąjun-gos leidžiamas savaitraštis "Europos lietuvis" jau antri metai yra redaguojamas ir spausdinamas Vilniuje. Jame apie Lie-tuvos kultūrinį, politinį, ekonominį ir už jos ribų gyvenančių lietuvių gyvenimą rašo talentingi žurnalistai bei įvairių sričių specialistai.

Aštuonių puslapių ir gausiai iliustruotas "Europos lietuvis" iš Vilniaus oro paštu yra siunčiamas į 23 pasaulio kraštus.

"Europos lietuvis" prenumerata metams – \$ 60.

Cekius prašome siųsti šiuo adresu:

"Europos lietuvis", 2 Ladbroke Gardens,
London W11 2PT, United Kingdom.

1995 m. prenumeratoriai dalyvaus "Europos lietuvis" 50-mečio jubiliejinėje loterijoje ir kartą per mėnesį gaus nemokamai 4 puslapių priedą "Lietuvių godos".

CLEVELANDE ir apylinkėse

WMIH – KATALIKŲ RADIJAS

Vasario 22 d. Clevelande pradėjo veikti vienintelė JAV komercinė katalikų radijo stotis. Vidurdienį buvo pertransliuotos vysk. Anthony M. Pilla aukotos Mišios iš Šv. Jono katedros.

Ši stotis veiks visą parą 1260 AM banga. Ji žymima WMIH raidėmis. Paskutinės trys raidės skiriamos – "Mary's Immaculate Heart" – Marijos Nekaltajai Širdžiai. Steven Kurdzil yra stoties savininkas. Jai vadovaus Tom Bush. Stotis perduos Vatikano radijo programas anglų kalba bei laiks nuo laiko transliuos senąsias vysk. Fulton J. Sheen radijo ir televizijos programų juosteles. Vysk. A. Pilla kas savaitę turės savo programą.

G. JUŠKENAS – TOPS

Kasmet JAV foto mėgėjų draugija – Photographic Society of America kviečia parinktus tos draugijos narius įteikti skaidres TOPS in Photography komisijai. Clevelando foto mėgėjų draugijos biuletenio "Through The Darkroom Door" žiniomis, jų tarpe vėl buvo clevelandietis Gerardas Juškėnas. Viena iš jo spalvotų skaidrių tapo parinkta į TOPS XLIV 1995 m. rinkinį. Skaidrė, pavadinta – "Karo paukščiai vis dar skraidė", yra G. Juškėno 8-ji skaidrė nuo 1986 m. priimta į PSA TOPS programą.

Ger. J.

PARENGIMAI

• KOVO 11 d. "ŽAIBO DIENOS 1995", metinis vakaras, Loterija "REVERSE RAFFLE", Ect., Lietuvių Namuose. Sportinė programa – 10-sis Metinis LSK Žaibo kėglavimas

turnyras ir 1995 m. Š. Amerikos Lietuvių Kėglavimo pirmenybės.

• KOVO 19 d. 4 val. Tremtinių vokalinio vieneto koncertas. Rengia komitetas ir Dievo Motinos parapija.

• KOVO 26 d. KAZIUKO MUGĖ Dievo Motinos parapijoje tuoj po 10 val. Mišių. Ruošia Clevelando skautija. • BALANDŽIO 2 d. Virginijos Muliolienės koncertas 4 val. po pietų Dievo Motinos parapijos auditorijoje. Rengia skautininkių draugovė.

• BALANDŽIO 23 d. Atvelykio Stalas – Šv. Jurgio parapijos salėje 11:30 ryto. • BALANDŽIO 30 d. "Dar kartą pavasarį" – Madų paroda Dievo Motinos parapijos auditorijoje. Rengia vyr. skaučių Židinys.

• GEGUŽĖS 7 d. L.B. Clev. Apylinkė ruošia "Vakarą motinoms pagerbti". Programą atliks Hamiltono taut. šokių ansamblis "GYVATARAS", vadovaujamas Elytės Tarvydienės.

• GEGUŽĖS 7 d. ATEITININKŲ ŠEIMOS metinė šventė Dievo Motinos parapijoje. 10 v. šv. Mišios; 11:30 v. akademija auditorijoje.

• GEGUŽĖS 19, 20 ir 21 d.d., 45-sios Š. Amerikos Lietuvių Sporto Metinės Žaidynės Clevelande. Rengia LSK Žaibas

• GEGUŽĖS 29 d. Memorial Day – Apeigos–Mišios–pusryčiai. Rengia Katalikų Karo Veteranų Postas 613 Šv. Jurgio parapijoje 8:30 ryto.

• BIRŽELIO 4 d. Šv. Jurgio parapijos šimtmečio sukakties iškilnių uždarymas. Šv. Mišias celebruoja vyskupas Anthony Pilla 10:30 ryto šv. Jurgio parapijoje.

• BIRŽELIO 11 d. – Tragiškojo Birželio minėjimas. Rengia Clevelando Baltų Komitetas.

• LIEPOS 8 d. 6:00 v.v. šeštadienį L.K. DARŽELIŲ VASAROS VAKARONĖ Gwinn dvare Bratenalhi

• LIEPOS 16 d. Šv. Jurgio parapijos gegužinė. Pradžia 11:30 ryto šv. Jurgio sodyboje.

• LAPKRIČIO 12 d. Šv. Jurgio Rudens Festivalis 11:30 – 3:30 p.p.

• GRUODŽIO 17 d. "Singing Angels" choro koncertas trečią val. po pietų Dievo Motinos parapijoje

• GRUODŽIO 24 d. Bendros Kūčios – Šv. Jurgio parapijos salėje 9:30 v.v.

HOME

Federal Savings Bank

PRAŠAU APLANKYTI MŪSŲ BANKĄ

HOME FEDERAL didžiuojasi būdama dalis jūsų apylinkės

Nuo 1911, HOME FEDERAL padėjo tokioms šeimoms kaip jūsų gauti geromis sąlygomis paskolas ir patarnavimus finansinėse operacijose.

HOME FEDERAL siūlo šiuos patarnavimus:

- Aukštas palūkanas už santaupas
- Čekių santaupas
- Namų paskolas
- Paskolas namų remontams
- ir kitas paskolas labai palankiomis sąlygomis.

HOME Federal Savings Bank

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Darbo valandos:

Pirmadienio – ketvirtadienio	9:00 – 4:00
Penktadienį	9:00 – 6:00
Šeštadienį	9:00 – 2:00

Telefonas 348 - 8809

Rose Marie Balogh, Branch Manager

FDIC INSURED

EQUAL HOUSING LENDER

atlanta

IMPORT-EXPORT Inc.

2719 West 71th Street, Chicago, IL 60629
Tel. (312) 434-2121 1-800-775-SEND
SKOKIE, CLEVELAND, ST. PETE BEACH, NEW YORK,
DETROIT, GRAND RAPIDS, KALAMAZOO, BALTIMORE,
PITTSBURGH, HOT SPRINGS, ST. LOUIS, ROCHESTER,

Pristatome siuntinius į namus

Jūsų giminėms Lietuvoje, Latvijoje, Rusijoje, Ukrainoje, Baltarusijoje. Skubiems siuntiniams: AIR CARGO Amerikietiško maisto siuntiniai.

Pratęsiame vizas, ruošiamo iškvietimus.

Persiunčiame pinigų doleriais.

Visos paslaugos atliekamos greitai ir pigiai.

Clevelando skyriaus tel.: 481-0011
639 East 185 th Street • Cleveland, OH
Iš anksto susitarus, paskambinant į
Atlantos Clevelando skyrių, Jūsų namuose
galime paruošti ir priimti siuntinius į Lietuvą.

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.,
William J. Jakubs Jr.,
Kenneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai
936 East 185 th Street, Cleveland, Ohio 44119
Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama
teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available – worldwide

EXPERTS ON TRAVEL
TO E. EUROPE

passports • visas
prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY FOR OVER
35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 481-6677

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį

ir ketvirtadienį ----- 9:00 v.r. – 4:00 p.p.
penktadienį ----- 9:00 v.r. – 6:00 p.p.
šeštadienį ----- 9:00 v.r. – 12:00 p.p.
sekmadienį parapijoje --- 11:00 v.r. – 12:00 p.p.

Kiekvieną taupomojį sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000

MATAS REALTORS

Broker RITA MATAS – G.R.I. – state certified
real estate appraiser

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH. 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS – teisinis patarėjas

VYTAUTO GERULAIČIO 80 METŲ GIMIMO SUKAKTIS

Vyresniojo amžiaus laikraščio skaitytojai, be abejo, dar atsimena Vytauto Gerulaičio pavardę, kuriam š.m. vasario 16 d. būtų sukakę 80 metų. Tačiau jis jos nesulaukė, nes staiga mirė 1991 m. gegužės 2 d., toli nuo savo tėvynės - New Yorke.

V. Gerulaitis buvo vienas iš nedaugelio prieškarinių laikų sportininkų, kurie pasiekė aukštumų dvejose sporto šakose - tenise ir stalo tenise. Gimęs Galkiemių kaime, Vilkaviškio apskrityje, 1933 m. baigė Kybartų "Žiburio" gimnaziją. Vėliau studijavo Vytauto Didžiojo universitete Kaune, o po to dirbo administracinį darbą Švietimo ministerijoje ir kitur. 1944 metais pasitraukė į Vokietiją, o 1949 m. atvyko apsigyvenimui į JAV.

1935 m. Lietuvos stalo teniso rinktinėje jis žaidė pasaulio pirmenybėse Londone, 1936 m. Prahoje, o 1937 m. - Badene. Trejus metus buvo Lietuvos stalo teniso čempionu. Pirmoje tautinėje olimpiadoje iškovojo aukso medalį tenise, o 1938 m. laimėjo Pabaltijo teniso čempiono vardą. Vokietijoje, gyvendamas

Augsburgo pabėgėlių stovykloje, gana aktyviai reikėsi sporte. Čia jis daugiausia dėmesio skyrė stalo tenisiui, nes kultivuoti tenisą nebuvo geresnių sąlygų. Dalyvavo daugelyje turnyrų. Bene didžiausias jo pasiekimas buvo 1947 m., kuomet jis Oberlengino mieste Vokietijoje laimėjo dešimties geriausių stalo tenisininkų turnyrą.

Atvykęs į JAV, vėl atsida- vė tenisui. Jis čia tuojau pradėjo lankyti teniso aikšteles, nors pradžioje daug laiko turėjo skirti uždirbti duonai sau ir šeimai. Čia jis išaugino pasaulinio garso susilaukusį sūnų, tenisininką Vitą (gimęs 1954 m. liepos 26 d.) New Yorko kaimynystėje esančiame Brookline - didžiausioje lietuvių kolonijoje JAV Rytuose. Čia taip pat gimė (1958 m.) ir dukra Rūta, kuri pasaulinio garso, deja, nepasiekė (geriausias jos pasiekimas buvo 1980 metais, kuomet ji buvo 30-toji pasaulyje). Beje, ji kurį laiką padėjo savo tėvui mokinti žaisti tenisą garsiuose, New Yorko apylinkėse esančiuose, Flushing Meadows aikštynuose.

Tačiau, kada 1983 m. ji ištekėjo, aikštelėse jau nebepasirodė (čia turima mintyje jos karjerą kaip profesionalės).

Apie Vytauto Gerulaičio sūnų Vitą skaitytojai jau, be abejo, daug žino, nes apie jį nemažai buvo rašyta ryšium su jo tragiška mirtimi 1994 m. rugsėjo mėn. Jis šį pasaulį apleido turėdamas tik 40 metų, nors iš aktyvaus sporto jau buvo pasitraukęs ir dirbo teniso komentatorium televizijoje. Visuose JAV leidiniuose, kur kalbama apie 1994 metų įvykius, Vitas yra plačiai atžymėtas aprašymais bei nuotraukomis, nes buvo laikomas viena iš didžiausių sporto figūrų Amerikoje.

Kalbant apie Vitą, reikia pridėti, kad jis sportuoti pradėjo žaisdamas New Yorko lietuvių sporto klubo jaunųjų futbolą vienuolikėje ir gal būtų toliau futbolą žaidęs. Tačiau jo tėvas nutarė jį padaryti tenisininku. Prie to daug prisidėjo ir buvusi žymi Lietuvos tenisininkė Veronika Ščiukauskaitė, kuri pasistengė jį įrašyti į West Side teniso klubą ir pati jį treniravo. Jau 16 metų sulaukęs Vitas buvo 9-tuoju JAV jaunių tarpe.

Šiandien, minėdami Lietuvos teniso ir stalo teniso galiūno Vytauto Gerulaičio 80-sias metines, liūdime, kad jis pats taip greitai mus apleido, o ypatingai gedime dėl jo sūnaus Vito, kuris amerikiečių tarpe žinomas "Lithuanian Lion" vardu, tragiškos mirties. Tačiau jų nuopelnai lietuviams ir Lietuvai visada bus gyvi ir mes ilgai juos prisiminsime.

Edvardas Šulaitis

★★★★★

*Štai, kurie padeda išlaikyti
lietuvišką laikraštį*

**A t n a u j i n d a m i
prenumeratą ir kitomis
progomis Dirvai aukojo:**

Žemaitis J., Cicero	50.00
Rackauskas P., Dorchester ..	10.00
Masiliūnas L., Boston	7.00
Veitas R., Milton	30.00
Šimkūnas L., Cherry Hill	5.00
Sutkus B., Richmond Hill ..	10.00
Mačiulaitis J., Sunny Hills ..	10.00
Žukauskas K., Sunny Hills ..	20.00
Čapas E., Pompano B.	50.00
Mikšys P., Juno Beach	10.00
Daugirdas A., Willowick	15.00
Marcinkevičius K., Clev.	15.00
Naujokaitis J., Cleveland	5.00
Stasas H., Cleveland	10.00
Stuogis V., Cleveland	10.00
Plečkaitis V., Richmond	20.00
Apynys V., Clinton	20.00
Miškinis D., Cincinnati	30.00
Guzulaitis R., Indianapolis ..	10.00
Kutkus V., Dearborn Ht.	20.00
Kazemekaitis V., Racine	10.00
Švažas E., Downers Gr.	25.00
Ramonas K., Chicago	20.00
Vaineikis J., Oak Lawn	10.00
Valiukėnas G., Chicago	10.00
Surantas D., Rockford	12.50
Martinkus D., Papillion	10.00
Dovydaitis V., San Clemente ..	30.00
Šiaudikis O., St. Pete.	10.00
Zabauskas A., Eastlake	3.00

**Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame**

S p o r t a s

DIDELIS KĖGLIAVIMO TURNYRAS CLEVELANDE

10-sis Clevelando Žaibo kėgliųvimo (Bowling) "Draugystės Turnyras" ir 1995 m. Š. Amerikos lietuvių kėgliųvimo pirmenybės įvyks š.m. kovo 11 d. **šeštadienį, Seaway Lanes, 30300 Euclid Ave., Wickliffe, Ohio. Telefonas 216-944-4646.**

ŠALFASS varžybų registracija nuo 11:30 AM. Varžybų pradžia 12:00 val.

1995 M. SENJORŲ KREPŠINIO PIRMENYBĖS

1995 m. Š. Amerikos lietuvių vyrų senjorų (35 m. ir vyresnių) krepšinio pirmenybės, kaip jau buvo skelbta anksčiau, įvyks 1995 m. balandžio 1 & 2 d.d., Dievo Apvaizdos (Devine Providence) lietuvių parapijoje, Southfield, Mich. Vykdo - Detroito LSK Kovas.

Senjorų klasės amžius yra 35 m. ir vyresni, pagal 1995 m. gruodžio 31 d. Kitaip tariant, gimusieji 1960 m. ir vyresni.

Galutinė komandų registracija turi būti atlikta iki **1995 m. kovo 11 d. imtinai.**

1995 m. Š. AMERIKOS LIETUVIŲ RAKETBOLO PIRMENYBĖS

1995 m. Š. A. lietuvių raketbolo (Racquetball) pirmenybės įvyks š.m. balandžio 22 d., Gene Weiss Racquettime, 25080 Lakeland Blvd., Euclid, Ohio. Tel. 216-731-0404. Euclid yra šiaurės - rytų Clevelando priemiestis.

Pirmenybes vykdo Clevelando LSK Žaibas. Varžybų vadovas yra Algis Nagevičius.

Varžybų pradžia: 10:00 val. ryto. Dalyvių registracija nuo 9:30 val. ryto.

Programoje: vienetai ir dvejetai šiose klasėse: vyrų (neriboto amžiaus), moterų (neriboto amžiaus), vyrų senjorų (50 m. ir vyresnių) ir "Novice" (pradedančių - neriboto amžiaus). Susidarius

"Draugystės Turnyro" registracija nuo 2:30 PM. Varžybų pradžia 3:00 PM.

Varžybose dalyvaus apie 80 lietuvių kėgliųuotojų iš įvairių Amerikos ir Kanados vietovių.

Dėl papildomos informacijos, reikalui esant, skambinkite turnyro vadovui **Algiui Nagevičiui 216-845-4954 namų; 216-845-8848 darbo.**

pas varžybų vadovą Vytautą Polteraitį, šiuo adresu:

Mr. Vytautas Polteraitis, 37138 Turnbury, Livonia, MI 48152.

Tel. 313-953-0584.

FAX: 313-261-0118.

Dalyvavimas atviras visiems lietuvių sporto klubams ar kitokiems vienetams, atlikusiems metinę ŠALFASS 1995 m. registraciją.

Varžybų tvarkaraštį ir kitą informaciją paskelbsime po galutinės komandų registracijos.

ŠALFASS Centro valdyba

didesniam skaičiui dalyvių, programos klasifikacija gali būti praplėsta, atsižvelgiant į žaidėjų patyrimo laipsnį bei amžių.

Dalyvavimas atviras visiems lietuvių kilmės žaidėjams. Dalyvių registracija - iki š.m. balandžio 15 imtinai, šiuo adresu:

Algis Nagevičius, 7702 West Pleasant Valley Rd., Parma, OH 44130. Tel. 216-845-4954, ar 216-845-8848.

Papildomą informaciją galima gauti ir pas Algį Penkaską tel. 216-944-4556.

Smulkesnę informaciją gauna visi ŠALFASS klubai. Suinteresuoti pavieniai, nepriklausomi žaidėjai, dėl informacijos prašomi kreiptis į A. Nagevičių ar A. Penkaską.

Galutinis varžybų formatas bus nustatytas po dalyvių registracijos, atsižvelgiant į žaidėjų pageidavimus.

ŠALFASS cento valdyba

★★★★★

**PARDUODAMAS
AUTOMOBILIS
HONDA ACCORD
LXO=2M-2 1993 m.**

žalias, visas autom. Pravažiuota 23,300 mylių. Kaina apie \$12,000 arba mokėti \$250 mėn. Taip pat (tel. 481-6677) **Teirautis tel: 481-4534**

*Skaitykite ir platinkite
DIRVĄ*

JAV LB Kultūros tarybos trijų kadencijų (1980-1988) darbščiam ir kūrybingam vicepirmininkui VIKTORUI MARIŪNUI ir jo žmonai MARYTEI, jų mylimai dukrai

GAILUTEI

mirus, reiškiamo giliausią užuotautą

*Buv. pirm. Ingrida Bublienė,
1980-1988 Kultūros
tarybos narių vardu.*

Mieli Ponia ir Ponas Mariūnai, nuoširdžiai linkiu geros sveikatos ir dvasinės stiprybės.

A. A. GAILUTĖ

daugelį metų buvo šauni čiurlionietė.

Ona Mikulskienė

Mūsų labai mylimai

A. A.

GAILUTEI MARIJAI MARIŪNAITEI

netikėtai nutraukus šios žemės kelionę, kartu su jos tėveliais MARIJA ir VIKTORU MARIŪNAIS jos gedime ir niekados neužmiršime.

Petrė Blažienė su Alfonsu

Vilnius